

СЛУЖБЕН

Општина Гази Баба

5 мај 2008 | Излегува по потреба | Година III | број 5

e-mail: contact@gazibaba.gov.mk

<http://www.gazibaba.gov.mk>

Врз основа на член 50, став 1, точка 3 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02), а во врска со член 85, став 1 од Статутот на Општината Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.2/06), Градоначалникот на Општината Гази Баба, донесе

Р Е Ш Е Н И Е
За објавување на Заклучокот за усвојување
на Извештајот за реализација на Програмата за
урбано планирање "Ф" на Општина Гази Баба
за 2007 година

1. Се објавува Заклучокот за усвојување на Извештајот за реализација на Програмата за урбано планирање "Ф" на Општина Гази Баба за 2007 година, што Советот на Општина Гази Баба го донесе на седницата одржана на 30.04.2008 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 08-2392/1
од 05.05.2008 год.
С К О П Ј Е

Градоначалник,
НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Коце Трајановски, с.р.

Врз основа на член 36, став 1, точка 15 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02) и член 151, став 2 од Деловникот на Советот на Општина Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.4/06), Советот на Општина Гази Баба на триесет и седмата седница одржана на 30.04.2008 година, расправајќи по Извештајот за реализација на Програмата за урбано планирање "Ф" на Општина Гази Баба за 2007 година, донесе

З А К Л У Ч О К
за усвојување на Извештајот за реализација на
Програмата за урбано планирање "Ф" на
Општина Гази Баба за 2007 година

1. Советот на Општина Гази Баба го усвојува Извештајот за реализација на Програмата за урбано планирање "Ф" на Општина Гази Баба за 2007 година.

2. Овој Заклучок влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 07-2228/2
Од 30.04.2008 год.
С К О П Ј Е

ПРЕТСЕДАТЕЛ,
НА СОВЕТОТ ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Кире Бузлиев, с.р.

Врз основа на член 50, став 1, точка 3 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02), а во врска со член 85, став 1 од Статутот на Општината Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.2/06), Градоначалникот на Општината Гази Баба, донесе

Р Е Ш Е Н И Е

За објавување на Заклучокот за усвојување на Извештајот за реализација на Програмата за изградба, реконструкција и одржување на локалните патишта и улици на подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година

1. Се објавува Заклучокот за усвојување на Извештајот за реализација на Програмата за изградба, реконструкција и одржување на локалните патишта и улици на подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година, што Советот на Општина Гази Баба го донесе на седницата одржана на 30.04.2008 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

**Број 08-2392/2
од 05.05.2008 год.
С К О П Ј Е**

**Градоначалник,
НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Коце Трајановски, с.р.**

Врз основа на член 36, став 1, точка 15 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02) и член 151, став 2 од Деловникот на Советот на Општина Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.4/06), Советот на Општина Гази Баба на триесет и седмата седница одржана на 30.04.2008 година, расправајќи по Извештајот за реализација на Програмата за изградба, реконструкција и одржување на локалните патишта и улици на подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година, донесе

З А К Л У Ч О К
за усвојување на Извештајот за реализација на
Програмата за изградба, реконструкција и
одржување на локалните патишта и улици на
подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година

1. Советот на Општина Гази Баба го усвојува Извештајот за реализација на Програмата за изградба, реконструкција и одржување на локалните патишта и улици на подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година.

2. Овој Заклучок влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 07-2228/3
Од 30.04.2008 год.
С К О П Ј Е

ПРЕТСЕДАТЕЛ,
НА СОВЕТОТ ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Кире Бузлиев, с.р.

Врз основа на член 50, став 1, точка 3 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02), а во врска со член 85, став 1 од Статутот на Општината Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.2/06), Градоначалникот на Општината Гази Баба, донесе

Р Е Ш Е Н И Е
За објавување на Заклучокот за усвојување
на Извештајот за реализација на Програмата за
улично осветлување на подрачјето на
Општина Гази Баба за 2007 година

1. Се објавува Заклучокот за усвојување на Извештајот за реализација на Програмата за улично осветлување на подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година, што Советот на Општина Гази Баба го донесе на седницата одржана на 30.04.2008 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 08-2392/3
од 05.05.2008 год.
С К О П Ј Е

Градоначалник,
НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Коце Трајановски, с.р.

Врз основа на член 36, став 1, точка 15 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02) и член 151, став 2 од Деловникот на Советот на Општина Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.4/06), Советот на Општина Гази Баба на триесет и седмата седница одржана на 30.04.2008 година, расправајќи по Извештајот за реализација на Програмата за улично осветлување на подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година, донесе

З А К Л У Ч О К
за усвојување на Извештајот за реализација на
Програмата за улично осветлување на
подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година

1. Советот на Општина Гази Баба го усвојува Извештајот за реализација на Програмата за улично осветлување на подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година.

2. Овој Заклучок влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 07-2228/4
Од 30.04.2008 год.
С К О П Ј Е

ПРЕТСЕДАТЕЛ,
НА СОВЕТОТ ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Кире Бузлиев, с.р.

Врз основа на член 50, став 1, точка 3 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02), а во врска со член 85, став 1 од Статутот на Општината Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.2/06), Градоначалникот на Општината Гази Баба, донесе

Р Е Ш Е Н И Е

За објавување на Заклучокот за усвојување на Информацијата за остварување на приходите и извршување на расходите на Буџетот на Општина Гази Баба за периодот јануари-март - 2008 година

1. Се објавува Заклучокот за усвојување на Информацијата за остварување на приходите и извршување на расходите на Буџетот на Општина Гази Баба за периодот јануари-март - 2008 година, што Советот на Општина Гази Баба ја донесе на седницата одржана на 30.04.2008 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

**Број 08-2392/4
од 05.05.2008 год.
С К О П Ј Е**

**Градоначалник,
НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Коце Трајановски, с.р.**

Врз основа на член 36, став 1, точка 7 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02) и член 151, став 2 од Деловникот на Советот на Општина Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.4/06), Советот на Општина Гази Баба на триесет и седмата седница одржана на 30.04.2008 година, расправајќи по Информацијата за остварување на приходите и извршување на расходите на Буџетот на Општина Гази Баба за периодот јануари-март -2008 година, донесе

ЗАКЛУЧОК
за усвојување на Информацијата за остварување на
приходите и извршување на расходите
на Буџетот на Општина Гази Баба
за периодот јануари-март 2008 година

1. Советот на Општина Гази Баба ја усвојува Информацијата за остварување на приходите и извршување на расходите на Буџетот на Општина Гази Баба за периодот јануари - март - 2008 година.

2. Овој Заклучок влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 07-2228/5
Од 30.04.2008 год.
С К О П Ј Е

ПРЕТСЕДАТЕЛ,
НА СОВЕТОТ ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Кире Бузлиев, с.р.

Врз основа на член 50, став 1, точка 3 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02), а во врска со член 85, став 1 од Статутот на Општината Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.2/06), Градоначалникот на Општината Гази Баба, донесе

РЕШЕНИЕ
За објавување на Одлуката за изменување и
дополнување на Буџетот на Општина Гази Баба
- Скопје за 2008 година

1. Се објавува Одлуката за изменување и дополнување на Буџетот на Општина Гази Баба - Скопје за 2008 година, што Советот на Општина Гази Баба ја донесе на седницата одржана на 30.04.2008 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 08-2392/5
од 05.05.2008 год.
С К О П Ј Е

Градоначалник,
НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Коце Трајановски, с.р.

Врз основа на член 36, став 1, точка 2, од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на Р.М. бр.5/02) и член 29 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (" Службен весник на РМ" бр.61/04) Советот на Општината Гази Баба на триесет и седмата седница , одржана на 30.04. 2008 година , донесе

О Д Л У К А
за изменување и дополнување на
Буџетот на Општина
Гази Баба - Скопје за 2008 година

ЧЛЕН 1

Во Буџетот на Општината Гази Баба за 2008 година , се врши измена и дополна на приходите Буџетот на Општина Гази Баба и тоа :

Во колона Основен буџет на потставката 741114 износот 0.- се заменува со бројот 25.793.500.

Во колоната Самофинансирачки активности на потставката 741114 износот 0.- се заменува со износот 3.053.600.-

Во колоната Донации на потставката 741114 износот 0.- се заменува со износот 61.000.-

Во колоната наменски дотации на потставката 741114 износот 0.- се зменува со износот 721.900.-

ЧЛЕН 2

Во потпрограмата Е0 - Општинска администрација во колона Основен буџет,се врши следната измена и дополна :

- на потставката 401160 износот 2.400.000.- се заменува со износот 3.800.000.-
- на потставката 423120 износот 150.000.- се заменува со износот 350.000.-
- на потставката 424210 износот 1.900.000.- се заменува со износот 2.500.000.-
- на потставката 425920 износот 500.000.- се заменува со износот 1.493.500.-
- на потставката 471160 износот 1.800.000.- се заменува со износот 3.800.000.-

ЧЛЕН 3

Во Потпрограмата ФА- Уредување на градежно земјиште (капитални трошоци) Основен буџет, се врши следната измена и дополна:

- на потставката 482120 износот 19.895.000.- се заменува со износот 23.895.000.-
- на потставката 482130 износот 13.675.000.- се заменува со износот 18.675.000.-
- на потставката 482920 износот 10.000.000.- се заменува со износот 11.000.000.-

ЧЛЕН 4

Во Потпрограмата ФД - Уредување на простор во рурални подрачја (капитални трошоци) во колоната Донации се врши следната измена и дополна:

- на потставката 482130 износот 900.000.- се заменува со износот 961.000.-

ЧЛЕН 5

Во Потпрограмата Ј3 - Јавно осветлување Основен буџет се врши следната измена и дополна:

- на потставката 421110 износот 14.000.000.- се заменува со износот 18.000.000.-
- на потставката 424390 износот 6.000.000.- се заменува со износот 9.000.000.-

ЧЛЕН 6

Во Потпрограмата ЈД - Изградба и реконструкција на локални патишта Основен буџет се врши следната измена и дополна:

- на потставката 482120 износот 6.750.000.- се заменува со износот 8.750.000.-

ЧЛЕН 7

Во потпрограмата Д0 - Градоначалник Основен буџет се врши следната измена и дополна:

- на потставката 426210 износот 1.400.000.- се заменува со износот 1.900.000.-

ЧЛЕН 8

Во потпрограмата М1 - Детски градинки во колоната Самофинансирачки активности се врши следната измена и дополна:

- на потставката 424430 износот 4.500.000.- се заменува со износот 6.000.000.-
- на потставката 425990 износот 1.500.000.- се заменува со износот 2.000.000.-

Во потпрограмата М1 - Детски градинки во колоната Дотации се врши следната измена и дополна:

- на потставката 425990 износот 266.000.- се заменува со износот 816.300.-
- на потставката 464940 износот 31.100.- се заменува со износот 102.700.-

ЧЛЕН 9

Во потпрограмата Н1 - Основно образование во колоната Самофинансирачки активности се врши следната измена и дополна:

- на потставката 423990 износот 0.- се заменува со износот 1.000.000.-

Во потпрограмата Н1 - Основно образование во колоната Дотации се врши следната измена и дополна:

- на потставката 464940 износот 0.- се заменува со износот 100.000.-
- на потставката 423990 износот 1.800.000.- се заменува со износот 800.000.-
- на потставката 424210 износот 0.- се заменува со износот 1.000.000.-

Во потпрограмата Н1 - Основно образование во колоната Основен буџет се врши следната измена и дополна:

- на потставката 425760 износот 2.759.000.- се заменува со износот 3.859.000.-

ЧЛЕН 10

Оваа Одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба" -Скопје.

бр.07- 2228/6
од 30.04. 2008 год.
Скопје

ПРЕТСЕДАТЕЛ
НА СОВЕТОТ НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Кире Бузлиев с.р.

Врз основа на член 50, став 1, точка 3 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02), а во врска со член 85, став 1 од Статутот на Општината Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.2/06), Градоначалникот на Општината Гази Баба, донесе

РЕШЕНИЕ
За објавување на Одлуката за изменување и
дополнување на Одлуката за основање на
Центар за развој на скопскиот плански регион

1. Се објавува Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката за основање на Центар за развој на скопскиот плански регион, што Советот на Општина Гази Баба ја донесе на седницата одржана на 30.04.2008 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 08-2392/6
од 05.05.2008 год.
С К О П Ј Е

Градоначалник,
НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Коце Трајановски, с.р.

Врз основа на член 24, 25 и 26 од Законот за рамномерен регионален развој ("Службен весник на РМ" бр.63/07), а во согласност со член 14 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02), Советот на Општина Гази Баба на Триесет и седмата седница одржана на 30.04.2008 година, донесе

О Д Л У К А
За изменување и дополнување на Одлуката
за основање на Центар за развој на
скопскиот плански регион

Член 1

Во Одлуката за основање на Центар за развој на скопскиот плански регион ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.9/07), во членот 7, алинеа 2 се менува и гласи: "Управува со имотот на Центарот и е потписник на сметката на Центарот", и алинеата 3 се менува и гласи: "Го предлага годишниот финансиски план и завршната годишна сметка на Центарот.

Член 2

Во членот 9 во ставовите 1, 2, 3 и 5, зборот "Буџет" се заменува со зборовите: "финансиски годишен план".

Член 3

Во членот 10, ред 3, зборот: "предвидуваат" се заменува со зборот: "планираат".

Член 4

Во членот 11, по ставот 3, се додава нов став кој гласи: "Центарот за развој на скопскиот плански регион има сметка во системот на трезорската сметка".

Член 5

Во членот 15, се додава нов став кој гласи: "До изборот на раководител на Центарот за развој на скопскиот плански регион се овластува претседателот на скопскиот плански регион да ги преземе обврските поврзани со регистрацијата на Центарот преку надлежните институции и останатите обврски утврдени со Законот за рамномерен регионален развој и оваа Одлука".

Член 6

Оваа Олука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 07-2228/7
од 30.04.2008 год.
С К О П Ј Е

ПРЕТСЕДАТЕЛ,
НА СОВЕТОТ НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Кире Бузлиев, с.р.

Врз основа на член 50, став 1, точка 3 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02), а во врска со член 85, став 1 од Статутот на Општината Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.2/06), Градоначалникот на Општината Гази Баба, донесе

РЕШЕНИЕ
За објавување на План за управување со отпад
во Општина Гази Баба
за периодот 2008 -2013 година

1. Се објавува Планот за управување со отпад во Општина Гази Баба за периодот 2008-2013 година, што Советот на Општина Гази Баба го донесе на седницата одржана на 30.04.2008 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 08-2392/7
од 05.05.2008 год.
С К О П Ј Е

Градоначалник,
НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Коце Трајановски, с.р.

Врз основа на член 18, став 1, од Законот за управување со отпад (Службен весник на РМ" број 68/04), Советот на општина Гази Баба на 37-мата седница одржана на 30.04.2008 година, донесе

ПЛАН
за управување со отпад
во општина Гази Баба
за период 2008 - 2013 година

I Вовед

Управувањето со отпад на територија на општина Гази Баба (урбан дел) го врши ЈКП Комунална хигиена која е формирана од Градскиот Совет кој е истовремено и надлежен во однос на нејзиното управување. Заради вака законски поставена ситуација, логично се поставува прашањето за целисходноста на овој плански документ. Имено, непостоењето на хигиена наметнува опција за изработка на план за управување со отпад на делот над кој истата има ингеренции. Новоформираното ЈКП Гази Баба 2007 е токму институцијата преку која можат да се спроведат предложените плански активности. Заради тоа се предлага документот да содржи плански активности кои се однесуваат на урбаниот дел (кој го покрива ЈКП Комунална хигиена) но дадени само како препораки и плански активности за руралниот дел на општина Гази Баба кои би имале вистински реализатор со работењето на новото ЈКП и под надзор на општинските власти на Гази Баба. Овој став е усогласен со општинските власти и како таков влегува во реализација.

Опис и оценка на постојната состојба во врска со управувањето со отпадот (урбан дел)

Собирањето, транспортирањето и депонирањето на цврстиот комунален отпад во општината Гази Баба го врши ЈП Комунална хигиена. Ова собирање се врши само во урбанизираниот дел на општината.

Споредено со современото управување со отпад (т.н интегрално управување) недостапуваат операциите на примарна селекција и рециклажа на комуналниот отпад, додека основните операции на собирање, транспорт и депонирање се одвиваат на начин кој нецелосно одговара на условите за вршење на оваа дејност произлезени од ЕУ Директивите од оваа област.

Собирањето се врши во 820 контејнери од 5 и од 7 м3. Домаќинствата употребуваат контејнери од 1,1 м3 и пластични канти од 120 л. Врз основа на експертска проценка, во општина Гази Баба годишно се создаваат 23.592 тони на комунален отпад. Од нив 5.672 тони завршуваат на диви депонии во оние населени места каде се уште не е организирано собирање на отпадот. Заради потребата од целосна покриеност на општината со услугите за собирање на отпад, формирано е јавно претпријатие за собирање и транспорт на комуналниот отпад од руралните средини.

Во однос на управувањето со отпад најбитен статистички податок е вкупниот број на жители и бројот на домаќинства. Врз основа на податоците од Државниот завод за статистика, вкупниот број на жители изнесува 72.620. Бројот на вкупно услужените жители од урбаниот дел на општината изнесува 51.970 (72% од населението). Врз основа на податоците од ЛЕАПот годишно се собираат 17.920 тони комунален отпад.

1.1 Опис и оценка на состојбите со биоразградливиот отпад во општина Гази Баба

Со оглед на тоа дека на територијата на Општина Гази Баба од 92 км², живеат околу 72.620 жители распоредени во 21 населено место од кои 7 се во урбаниот, а 14 во руралниот дел на општината, неизбежна е констатацијата дека заради непокриеноста со систем за организирано собирање на комуналниот отпад (а со тоа и на биоразградливиот отпад) во руралниот дел, неопходно е итно изнаоѓање на рационални решенија кои би овозможиле вклопување во современите трендови за управување со отпад.

Веќе спомнатото формирање на Комунално претпријатие од страна на Општина Гази Баба претставува прв чекор кон решавање на проблемите со комуналниот отпад (а со тоа и на биоразградливиот отпад) од руралните средини.

Сепак, неопходно е да се даде на знаење дека биоразградливиот отпад од урбаната средина е предмет на опсервација од аспект на вклопување во современите трендови за управување со отпад. Имено, неселективното собирање на различните фракции на комуналниот отпад, особено на биоразградливиот е неприфатлива пракса во сите високо организирани општества. Значи, иако урбаниот дел од општина Гази Баба е покриен со комунална инфраструктура и систем за организирано собирање на отпадот, заради неселектирањето на истиот, биоразградливата фракција завршува на депонија, исто како и од руралните средини, со разлика во тоа што овој отпад се депонира легално на Скопската депонија.

Ваквата пракса не соодветствува со законските решенија од областа на управување со отпадот во Р. Македонија, особено не со хиерархијата на управувањето со отпадот воспоставена со истите законски решенија.

Одлагањето на органската фракција на отпадот на депонија резултира со бројни проблеми во животната средина (емисии на стакленички гасови, создавање на депониски исцедок, загадување на почвата и подземните води итн.). Покрај ова, не може а да не се земат во предвид економските ефекти од ваквото постапување со отпадот. Впрочем, самото одлагање на биоразградливиот отпад на депонија претставува губиток на драгоцен депониски простор и намалување на капацитетот (или векот) на депонијата. Кога на ова ќе се додадат и трошоците за транспорт и собирање, очигледна е потребата за изнаоѓање на поефикасни решенија.

Согласно наодите на Националниот План за Управување со Отпад, годишната продукција на отпад по жител во Република Македонија изнесува 283 килограми од кои 73% е отпад од домаќинствата. Од ова 26% отпаѓа на биоразградлив отпад. Значи, просечната продукција на биоразградлив отпад по жител изнесува 53,71 килограми годишно. Врз основа на бројот на жители, може да се констатира дека годишната продукција на биоразградлив отпад од комунални извори во општина Гази Баба е приближно 3900 тони.

Овие калкулации се приближни и се базираат врз бројот на населението и се добар индикатор за количините на биоразградлив отпад од домаќинствата.

Сепак, за добивање попрецизна слика за биоразградливиот отпад на територијата на Општина Гази Баба, неопходно е да се земе во предвид продукцијата на биоразградлив отпад од руралниот дел на општината, а кој потекнува од земјоделските активности. Исто така, не треба да се занемарат и двата зелени пазари, како и биоразградливиот отпад кој се создава во услови на редовно одржување на парк шумата и зелените површини на територијата на општината.

Руралните средини на територијата на Општина Гази Баба се одликуваат со интензивно градинарско производство. Соодветно на ова и количините на отпад од ова производство се

големи. Со цел да се стекне подобар увид во потенцијалните количини биоразградлив отпад од земјоделско потекло се и табеларните прикази дадени во продолжение на овој текст.

Табела бр. 1 Земјоделски површини во Гази Баба

Вкупно земјоделско земјиште

(ха)	Обработлива површина	Ораници и бавчи	Овоштарници	Лозја	Ливади	Пасишта
5663	5196	3857	194	565	580	459

Извор: ЛЕАП за Општина Гази Баба

Со оглед на тоа дека покрај индустријата и земјоделието е значајна стопанска гранка во оваа општина, количините на биоразградлив отпад од овој извор се мошне значајни. Во следната табела се дадени статистички податоци за одредени земјоделски култури интересни од аспект на создавање отпад и нус производи од земјоделие и сточарство.

Табела бр. 2 Потенцијални количини на отпад од земјоделство

Тип на земјоделско производство	Површина (ха)	Вкупно обрано (тони)	Обрано (тони/ха)	Потенцијален отпад	Забелешки/пракса на постапување со отпадот
Зрнести култури Јачмен Пченка Вкупно	258 93 351	825 460	3.2 4.8	Слама, пченкини стебла и слично. 2 тони по хектар Приближно 700 тони	Овој материал воглавно не се третира како отпад поради неговата употребна вредност како храна за преживарите или како простирка за добитокот
Градин.култури Домат Пиперка Компир Грав Кромид Зелка Лук Лубеница Краставици Вкупно	138 172 209 91 59 72 28 161 36 966	906 542 3090 266 134 945 30 2430 227	6.5 3.2 14.8 2.9 2.3 13.3 1 14.5 6.3 35.1	Остаток од растително ткиво по собирањето на растенијата Приближно 2000 тони	Отпадот останува на површините по собирањето и се заорува Само остатоците од оранжерииите или пластениците се собира и третира како отпад
Винова лоза	539	4126	Или 3 кг по пенушка	Лисја и гранки по кроењето 2-3 тони по хектар 1000 - 1500 тони отпад	Лисјата остануваат на површините и се заоруваат додека гранките се горат.
	Број на стебла 1830 2285 5300 850 16150 11500 8070 6270 3530 562	Производство/тони 56 58 210 20 546 253 172 49 353 4	Кг по стебло 33 26 40 24 34 22 21 20 14 10	Лисја и гранки по кроењето Нерелевантно	Лисјата остануваат на површините и се заоруваат додека гранките се горат .

Секако, не би смеела да се занемари и улогата на сточарството при генерирањето на биоразградлив отпад.

Според последните податоци од Ветеринарна управа при Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство, евидентирана е следнава состојба во руралниот дел од Општина Гази Баба:

Табела бр. 3 Отпад создаден во сточарство

Вид	Број	Потенцијален отпад	Отпад по грло (просечно)	Угинати животни од живата маса годишно	Вкупно
Говеда (просечно животно од 500 кг)	953	Фецес, екскрет, простирка, угинати животни	40 кг на ден	1% или 4,76 тони угинати животни	13913 тони фецес и простирка
Овци (просечно животно од 50 кг)	3057	Фецес, екскрет, простирка, угинати животни	3 кг на ден	2% или 3,5 тони угинати животни	3347 тони фецес и простирка

1.2 Состојби со селектирање и рециклирање на комуналниот отпад за општина Гази Баба

Рециклирањето, односно организирано одвојување на корисните фракции од комуналниот отпад во Општина Гази Баба, денеска не постои и поради тоа голем дел од рециклабилните материјали завршуваат на депонијата Дрисла, додека овие материјали од руралниот дел на општината завршуваат претежно во дивите депонии кои се наоѓаат на територијата на општината. Треба да се напомене дека во дел од претпријатијата кои се лоцирани во Општина Гази Баба, се врши одвојување на хартијата во посебни картонски садови, кои се празнат и транспортираат од страна на компанијата Комуна, која се занимава со откуп и преработка на отпадна хартија. Дел од пластичниот отпад во индустријата исто така се одвојува (ПЕТ отпадот од процесот на производство на ПЕТ производи-Скопска Пивара, Кока кола и др.) и се подига од страна на компаниите кои се занимаваат со негов откуп и понатамошна преработка и трговија.

На територијата на општината Гази Баба, исто како и на територијата на целиот Град Скопје постои собирање на рециклабилните материјали, директно од садовите за отпад, од страна на неформалниот сектор, кој потоа се продаваат на претпријатија кои се занимаваат со откуп и продажба на секундарни сировини.

Количините на вака собраниот материјал не е можно да се определат, но може да се потенцира дека металот како секундарна сировина се собира скоро целиот.

Врз основа на претходно дефинираните количини на комунален отпад кој се создава на територијата на општина Гази Баба, како и врз основа на структурата на фракции од отпадот дефинирана со НПУО и со ЛАЕПот на општина Гази Баба, на годишно ниво се создаваат следниве видови на фракции:

Табела бр. 4 состав на отпад во општина Гази Баба

Фракција	Застапеност (%)	Вкупно (тони)	Урбан дел (тони)	Рурален дел (тони)
Органски	26.2%	6181	4695	1486
Дрво	2.7%	637	483,8	153,2
Хартија и картон	11.6%	2736,6	2078,7	657,9
Пластика	9.7%	2288,2	1738,2	550
Стакло	3.5%	825,7	627,2	198,5
Текстил	2.9%	684,2	519,7	164,5
Метали	2.6%	613,4	465,92	147,5
Опасен отпад	0.2%	47,1	35,8	11,3
Композити	2.2%	519	394,2	124,8
Комплексни производи	0.3%	70,76	53,76	17
Инертен отпад	3.6%	849,3	645,1	204,2
Други категории	3.6%	849,3	645,1	204,2
Ситни делови	30.9%	7289,9	5537,3	1752,6
Вкупно	100%	23.572	17.920	5.672

Согледувајќи ги податоците за составот на отпадот кои се презентирани во претходната табела може да се заклучи дека во општина Гази Баба, количините на рециклабилните материјали кои се исфрлаат од домаќинствата се релативно големи.

1.3. Состојби во финансиската ситуација на општина Гази Баба

Постојната финансиска состојба на општината се разгледуваше на основа на доставените податоци за изминатите три години.

Се разгледуваа планираните трошоци и приходи и остварените трошоци и приходи на општината за изминатите три години.

Приходите се разгледуваа според следниве категории:

- даночни извори
- неданочни извори
- трансфери и донации

Трошоците се разгледуваа според следниве категории:

- плати
- добра и услуги
- трансфери и донации
- капитални добра
- капитални трансфери

Финансиска состојба на општина Гази Баба за 2004 година						
категирија	ПРИХОДИ			ПОКАЗАТЕЛИ		
	приходи-планирани	приходи-реализирани	обрт реализирано/планирано	категирија/вкупно-планирано	категирија/вкупно-реализирано	
даночни извори	14.101.000,00	17.452.000,00	123,76	10,17	16,60	
неданочни извори	87.834.000,00	87.064.500,00	99,12	63,36	82,80	
трансфери и донации	36.702.000,00	629.900,00	1,72	26,47	0,60	
	138.637.000,00	105.146.400,00	75,84			
ТРОШОЦИ						
плати	ТРОШОЦИ			ПОКАЗАТЕЛИ		
	трошоци-планирани	трошоци-реализирани	обрт реализирано/планирано	категирија/вкупно-планирано	категирија/вкупно-реализирано	
плати	12.555.000,00	11.869.000,00	94,54	9,05	11,67	
добра и услуги	15.969.000,00	13.492.000,00	84,49	11,51	13,26	
трансфери и донации	6.534.000,00	6.815.300,00	104,31	4,71	6,70	
капитални добра	62.449.000,00	28.747.900,00	46,03	45,02	28,26	
капитални трансфери	41.210.000,00	40.807.900,00	99,02	29,71	40,11	
	138.717.000,00	101.732.100,00	73,34			

Финансиска состојба на општина Гази Баба за 2005 година						
категиорија	ПРИХОДИ			ПОКАЗАТЕЛИ		
	приходи-планирани	приходи-реализирани	обрт реализирано/планирано	категиорија/вкупно-планирано	категиорија/вкупно-реализирано	
Даночни извори	139.327.000,00	64.161.600,00	46,05	76,91	60,42	
неданочни извори	100.000,00	1.058.900,00	1058,90	0,06	1,00	
трансфери и донации	41.720.000,00	40.968.800,00	98,20	23,03	38,58	
	181.147.000,00	106.189.300,00	58,62			
ТРОШОЦИ						
плати	ТРОШОЦИ			ПОКАЗАТЕЛИ		
	трошоци-планирани	трошоци-реализирани	обрт реализирано/планирано	категиорија/вкупно-планирано	категиорија/вкупно-реализирано	
Добра и услуги	14.354.000,00	14.236.500,00	99,18	7,92	18,24	
трансфери и донации	37.808.000,00	25.153.000,00	66,53	20,87	32,22	
капитални Добра	4.580.000,00	4.001.300,00	87,36	2,53	5,13	
Други расходи	123.705.000,00	34.173.500,00	27,62	68,29	43,78	
	700.000,00	499.500,00	71,36	0,39	0,64	
	181.147.000,00	78.063.800,00	43,09			

Финансиска состојба на општина Гази Баба за 2006 година

категиорија	ПРИХОДИ			ПОКАЗАТЕЛИ		
	приходи-планирани	приходи-реализирани	обрт реализирано/планирано	категиорија/вкупно-планирано	категиорија/вкупно-реализирано	
даночни извори	149.005.000,00	100.548.600,00	67,48	51,29	48,68	
неданочни извори	3.985.000,00	2.322.300,00	58,28	1,37	1,12	
трансфери и донации	137.499.300,00	103.684.900,00	75,41	47,33	50,20	
	290.489.300,00	206.555.800,00	71,11			
	ТРОШОЦИ			ПОКАЗАТЕЛИ		
	трошоци-планирани	трошоци-реализирани	обрт реализирано/планирано	категиорија/вкупно-планирано	категиорија/вкупно-реализирано	
плати	30.404.000,00	19.950.600,00	65,62	10,47	10,69	
Добра и услуги	140.171.700,00	91.333.700,00	65,16	48,25	48,95	
трансфери и донации	8.430.000,00	4.184.600,00	49,64	2,90	2,24	
капитални Добра	110.983.600,00	70.813.100,00	63,81	38,21	37,96	
Други расходи	500.000,00	286.500,00	57,30	0,17	0,15	
	290.489.300,00	186.568.500,00	64,23			

1.3.1 Заклучоци за тековната финансиска состојба на општината Гази Баба

1.3.1.1 Анализа на приходите

Првиот показател кој е пресметан го покажува соодносот меѓу планираните и реализираните приходи. Показателот е пресметан за секоја категорија на приходите. Резултатите покажуваат дека реализираните приходи се околу 90% од планираните. Показателот е исклучително добар во 2004 година но затоа во следната година значително се влошува и во последната разгледувана година тој повторно се враќа на посакуваното ниво од 90%. Свкупно, овој показател не е задоволувачки според покажаните наплати на вкупно планираните приходи кои се движат околу 70%. Ова треба да биде предмет на понатамошни анализи за да се надмине овој проблем.

Показателот за структурата на приходите покажува дека структурата на приходите варира од година во година. Во основа тие се составени од даночни приходи. Тие се дел од вкупните приходи со околу 50% до 60%. Исто така анализата покажува дека во вкупните приходи на општината големо учество имаат трансферите и донациите за 2006 со околу 50%. Ова покажува дека општината нема потенцијални можности да се финансира од сопствени средства. Само половината од редовните трошоци можат да бидат финансирани со сопствени средства.

1.3.1.2. Анализа на трошоците

Првиот показател кој е пресметан го покажува соодносот меѓу планираните и реализираните трошоци. Показателот е пресметан за секоја категорија на трошоците. Реализираните трошоци се многу поблиску до планираните споредбено со приходите. Сепак, вкупните трошоци за сите три години покажуваат дека реализираното е најмногу 70% од планираното. Многу се високи показателите кај категориите за плати, трансфери и донации и добра и услуги. Ова покажува дека кога општината ги планира трошоците се фокусира во главно да ги покрие основните расходи за нејзино функционирање.

Показателот за структурата на трошоците покажува во основа подеднаква распределба на категориите трошоци низ годините. Доминираат трошоците за добра и услуги и за трансфери и донации со повеќе од 40%. Високо учество имаат и платите и добрата и услугите. Заемите не се присутни воопшто во сите три години што се смета за позитивен показател.

1а. Опис и оценка на постојната состојба во врска со управувањето со отпадот (рурален дел)

Заради непостоење на услугата за собирање на отпад во руралните средина општинскиот совет на Гази Баба во февруари 2007 г, донесе одлука за формирање на јавно комунално претпријатие за комуналните дејности управување со отпад, водоснабдување, канализација и улично осветлување. Овој рурален дел го сочинуваат следните населени места:

Во следната табела се дадени податоците за бројот на населението по населени места кои не добиваат услуга за собирање на отпад:

Населени места	број на жители (1994)	број на жители (2002)
1.Брњарци	418	395
2.Булачани	1.075	1.104
3.Гоце Делчев	/	1.405
4.Инџиково	486	3.343
5.Јурумлери	3.330	2.983
6.Раштак	367	415
7.Смилковци	/	345
8.Стајковци	490	3.532
9.Страчинци	1.037	1.185
10.Трубарево	612	2.669
11.Црешево	1.551	1.278
12. Идризово	1.771	1.589
Вкупно		20.243

Врз основа на податоци од ЛЕАПот 20.650 граѓани не ја добиваат услугата за собирање на отпад. Оваа разлика (во горната табела вкупниот број е 20.243) се должи на фактот што одредени населени места кои се во урбаниот дел не добиваат исто така услуги за собирање на отпад. Ова значи дека бројот од 20.650 граѓани треба да се земе како релевантен.

Состојбите со управувањето со отпад во руралниот дел на општина Гази Баба се одликуваат со непостоење на услуга за собирање на отпадот. На тој начин целиот отпад кој се создава на оваа територија се исфрла на диви депонии, со што директно се врши загадување на животната средина. Во следната глава дадени се количините на отпад кои се очекуваат да бидат создадени во следниот шест годишен период и тоа како во урбаниот така и во руралниот дел.

2. Предвидувања на идните состојби со управувањето со отпадот во општина Гази Баба (урбан и рурален дел)

Според статистичките податоци состојбите со бројот на населението во општина Гази Баба се следните:

Општина	Година на попис						
	1948	1953	1961	1971	1981	1994	2002
Гази Баба	6974	9291	12690	5833	64042	67664	72620

Во следната табела даден е бројот на домаќинства во однос на бројот на жители.

Општина	Вкупно (не)опслужено население		Домаќинства	Станови (сите видови живеалишта)
Гази Баба	урбан дел	51.970	20336	22815
	рурален дел	20.650		

За потребите на планирањето потребен е коефициент на природен прираст во општината. За таа цел земени се три периоди од податоците за бројот на населението и природниот прираст е добиен на следниот начин:

Период 1981 - 1994 $64.042 / 67.664/14 = 0,004\%$

Период 1994 - 2002 $67.664/ 72.620/9 = 0,0075 \%$

Период 2002 - 2004 $72.620/72881/2 = 0,0018\%$

Просек 0,0044 %

Од претходните табели (попис 1981, 1994, 2002 и 2004) може да се извлече заклучок за природниот прираст на населението во општина Гази Баба. Во просек тој изнесува 0,0044 % на годишно ниво. Под претпоставка дека во наредниот период животниот стандард ќе расте, се зема просечна стапка на пораст на создавањето на отпад по човек од 1% на годишно ниво. Исто така претпоставка е дека во планскиот период ќе има степен на рециклирање од 5%.

Врз основа на податоци добиени од ЈП Комунална хигиена за собрани 17.920 т/г од само урбано население од 51.640 жители доаѓаме до бројка од 345 кг/ч/г што е над просекот за Македонија (289 кг/ч/г). Степенот на создавање на отпад во руралните средини од 279 кг/ч/г е добиен врз основа на податоците добиени од терен за количините на отпад по домаќинство за еден месец од 85 кг/дом/м (просечен број на членови во домаќинство е 3,7) од искуството на ЈКП Илинден кога се даваше услуга во населеното место Јурумери (700 домаќинства).

Во следната табела бр. 5 е дадено зголемувањето на количините на отпад во планскиот период 2008 - 2013 за урбаниот и за руралниот дел.

Табела бр. 5 Количини на создаден отпад во урбаниот дел за следниот шест годишен период

	2007 (база)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
број на жители	51.970	52.198	52.428	52.659	52.891	53.123	53.357
создавање на отпад (кг/ч/г)	345	347	351	354	358	362	365
вкупно (т)	17.920	18.113	18.402	18.641	18.935	19.230	19.475

Табела бр. 6 Количини на создаден отпад во руралниот дел за следниот шест годишен период

	2007 (база)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
број на жители	20.650	20.740	20.832	20.924	21.016	21.108	21.201
создавање на отпад (кг/ч/г)	279	282	285	287	290	293	296
вкупно (т)	5.761	5.849	5.937	6.005	6.094	6.184	6.275

Со овие базични податоци може да се врши оптимизација и димензионирање на предлог активностите за дадениот плански период. Овие количини треба да послужат за димензионирање на бројот и видот на комуналните возила кои треба да се вклучат во собирањето на комуналниот отпад во руралниот дел како и бројот и видот на контејнери.

2.1 Анализа на создавање на корисни фракции од комуналниот отпад (урбан и рурален дел)

Врз основа на претходно дефинираниот пораст на населението и пораст на генерирањето на отпад по жител, како и дефинираните количини на комунален отпад кој се создава на територијата на општина Гази Баба, а согласно на структурата на фракции од отпадот дефинирана со НПУО и со ЛАЕПот на општина Гази Баба, во табела бр. 7 прикажани се количините на сите фракции на отпад кои ќе се генерираат во следните шест години на годишно ниво.

Искористување на рециклабилните фракции од отпадот е еден од предизвиците во современото управување со отпадот. Вредноста на овие материјали од ден на ден е се' поголема и со тоа нивната преработка станува поисплатлива. Општина Гази Баба е одговорна за управувањето со отпадот во руралните делови од општината и согласно со ова, извршена е проценка на вредноста на рециклабилните фракции од отпадот, само за количините кои се однесуваат на руралниот дел од општината.

Моментално во Република Македонија се врши откуп на отпадна пластика, разните видови метали, хартијата и текстилот, додека стаклото не се откупува.

Табела бр.7 Количини на сите фракции на комунален отпад за период 2008 - 2013

Фракција	Застапеност	2008			2009			2010			2011			2012			2013		
		Урбан (тони)	Рурал. (тони)	Вкупно (тони)	Урбан (тони)	Рурал. (тони)	Вкупно (тони)	Урбан (тони)	Рурал. (тони)	Вкупно (тони)	Урбан (тони)	Рурал. (тони)	Вкупно (тони)	Урбан (тони)	Рурал. (тони)	Вкупно (тони)	Урбан (тони)	Рурал. (тони)	Вкупно (тони)
		Органски	26.20%	4.746	1.532	6.278	4.821	1.555	6.377	4.884	1.573	6.457	4.961	1.597	6.558	5.038	1.620	6.658	5.102
Дрво	2.70%	0.489	0.158	0.647	0.497	0.160	0.657	0.503	0.162	0.665	0.511	0.165	0.676	0.519	0.167	0.686	0.526	0.169	0.695
Хартија и картон	11.60%	2.101	0.678	2.780	2.135	0.689	2.823	2.162	0.697	2.859	2.196	0.707	2.903	2.231	0.717	2.948	2.259	0.728	2.987
Пластика	9.70%	1.757	0.567	2.324	1.785	0.576	2.361	1.808	0.582	2.391	1.837	0.591	2.428	1.865	0.600	2.465	1.889	0.609	2.498
Стакло	3.50%	0.634	0.205	0.839	0.644	0.208	0.852	0.652	0.210	0.863	0.663	0.213	0.876	0.673	0.216	0.889	0.682	0.220	0.901
Текстил	2.90%	0.525	0.170	0.695	0.534	0.172	0.706	0.541	0.174	0.715	0.549	0.177	0.726	0.558	0.179	0.737	0.565	0.182	0.747
Метали	2.60%	0.471	0.152	0.623	0.478	0.154	0.633	0.485	0.156	0.641	0.492	0.158	0.651	0.500	0.161	0.661	0.506	0.163	0.670
Опасен отпад	0.20%	0.036	0.012	0.048	0.037	0.012	0.049	0.037	0.012	0.049	0.038	0.012	0.050	0.038	0.012	0.051	0.039	0.013	0.052
Композити	2.20%	0.399	0.129	0.527	0.405	0.131	0.535	0.410	0.132	0.542	0.417	0.134	0.551	0.423	0.136	0.559	0.428	0.138	0.567
Комплексни производи	0.30%	0.054	0.018	0.072	0.055	0.018	0.073	0.056	0.018	0.074	0.057	0.018	0.075	0.058	0.019	0.076	0.058	0.019	0.077
Инертен отпад	3.60%	0.652	0.211	0.863	0.662	0.214	0.876	0.671	0.216	0.887	0.682	0.219	0.901	0.692	0.223	0.915	0.701	0.226	0.927
Други категории	3.60%	0.652	0.211	0.863	0.662	0.214	0.876	0.671	0.216	0.887	0.682	0.219	0.901	0.692	0.223	0.915	0.701	0.226	0.927
Ситни делови	30.90%	5.597	1.807	7.404	5.686	1.835	7.521	5.760	1.856	7.616	5.851	1.883	7.734	5.942	1.911	7.853	6.018	1.939	7.957
Вкупно	100%	18.113	5.849	23.962	18.402	5.937	24.339	18.641	6.005	24.646	18.935	6.094	25.029	19.23	6.184	25.414	19.475	6.275	25.75

Со цел согледување на можните приходи кои би се оствариле со собирање, процесирање и продавање на рециклабилните материјали од комуналниот отпад, извршена е процена на можните приходи. Бидејќи цените по кои се откупуваат секундарните сировини се во зависност од видот и квалитетот на истите (видот на хартијата, пластика или метал), како и степенот на обработка (балирани, испрани, иситнети, сепарирани по боја и др.), користени се просечни цени и тоа:

Табела бр.8 Просечна цена на фракции од отпад

Вид на сировина	Цена (од - до)	Просечна цена
Хартија	I кат.балирана 4.62 ден/кг до 2.12 ден/кг неселектирана	2.5 ден./кг
Пластика	ПЕТ, земј.фолија 5-8 ден/кг	6 ден./кг
Метал	4.5 ден/кг дебелина < 3мм; 8 ден/кг дебелина > 6мм	6 ден./кг
Текстил	Разни видови 1-2 ден/кг	1 ден./кг

Вкупните можни приходи по основ на собирање и продажба на рециклабилни материјали од урбаниот дел се прикажани во следната табела:

Табела бр. 9 Вкупни можни приходи од корисни фракции

Фракција	Вкупно количина за период 2008-2013 (во тони)	Единечна цена (просечна) ден/кг	Вкупно можни приходи (урбан дел)
Пластика	10.941	6	65.646.000
Хартија	13.084	2.5	32.710.000
Метал	2.933	6	17.598.000
Текстил	3.271	1	3.271.000
Вкупно денари			119.225.000
Вкупно во евра			1.945.000 Ѓ
На годишно ниво			325.000 Ѓ

Истите показатели за руралниот дел се прикажани во следната табела:

Табела бр.10 Вкупни можни приходи од корисни фракции во рурална средина

Фракција	Вкупно количина за период 2008-2013 (во тони)	Единечна цена (просечна) ден/кг	Вкупно можни приходи (рурален дел)
Пластика	3.525	6	21.150.000
Хартија	4.216	2.5	10.540.000
Метал	945	6	5.670.000
Текстил	1.054	1	1.054.000
Вкупно денари			38.414.000
Вкупно во евра			626.656 Ѓ
На годишно ниво			104.442 Ѓ

Само од руралниот дел на општината, на годишно ниво би можело да се обезбеди приход од 104.00 Ѓ, од искористување на рециклабилните фракции од комуналниот отпад, но ова подразбира дека степенот на селектирање на отпад е 100%, односно целото население го селектира отпадот.

Може да се заклучи дека во општина Гази Баба, од аспект на искористување на рециклабилните фракции од отпадот кој би се генерирал во руралниот дел на општината, количините се релативно мали и во зависност од начинот на воведување на примарна селекција ќе зависи и физибилноста на имплементирање на интегрално управување со отпадот, односно делот на повторна употреба и рециклирање на рециклабилните материјали. Регионалниот пристап е еден од условите за успешно организирање на овој вид на селекција.

Добивките кои би се оствариле со рециклирањето покрај обезбедувањето на стабилни приходи, и заштитата на човековата околина, би придонеле и за продолжување на векот на користење на депонијата Дрисла, бидејќи и од аспект на волумен и од аспект на тежина значително би се намалиле и количините на отпад кои завршуваат на депонијата.

Количини на биораградлив отпад и методи за справување со истиот

Количините на биораградлив отпад варираат од населено место до населено место и во најголема мерка зависат од прехранбените навики на населението, како и од видот на стопанските активности.

Исто така, врз оваа фракција од отпадот во голема мерка влијае сезоната. Сезонскиот карактер особено се манифестира во текот на пролетта и есента кога се генерираат најголемите количини биораградлив отпад во семејствата и земјоделските активности.

Овој отпад потекнува од храната и некои други биораградливи компоненти како што е хартијата, меѓутоа не треба да се занемарат количините отпад кои потекнуваат од градините и дворовите на индивидуалните стамбени објекти.

Со оглед на тоа дека урбаниот дел на Општина Гази Баба, кој опфаќа 7 населени места (Железара, Автокоманда, Керамидница, Маџари, Триангла, Хиподром и Ченто), е покриен со постојната комунална мрежа на Градот Скопје, согласно законските прописи од областа на животната средина и Законот за град Скопје, општината Гази Баба нема инженерции во однос

на постапување со комуналниот отпад во истите. Затоа фокусот ќе биде ставен на отпадот од руралните населени места кои не се опфатени со услугите на јавното комунално претпријатие на Град Скопје.

Формирањето на сопствено комунално претпријатие на Општина Гази Баба овозможува успешно решавање на проблемите со комуналниот отпад во руралните средини наведени во погорниот дел од текстот.

Еден од предусловите за успешно постапување со биоразградливиот отпад е воспоставување на високоорганизиран систем за управување со отпадот и негово селектирање на изворот на создавање (во домаќинствата и на земјоделските површини во руралните средини). Само на овој начин ќе се овозможи селективно собирање и со соодветно третирање на биоразградливиот отпад. Чистотата на истиот, како и неговото навремено собирање и третирање, се основните предуслови за успешно третирање.

Во отсуство на вака организиран систем на селектирање на отпад, проценките на количините на биоразградлив отпад од домаќинствата и земјоделството се базираат на калкулативни методи базирани врз статистички податоци и имаат апроксимативен карактер.

Врз основа на податокот од погорниот дел на овој документ произлегува дека во руралните средини 20.650 граѓани не добиваат комунални услуги. Врз основа на оваа бројка количината на биоразградлив отпад од домаќинствата изнесува 1113 тони годишно.

Кога на оваа бројка ќе се додадат и количините на биоразградлив отпад кои потекнуваат од земјоделските активности, особено на оние кои потекнуваат од раноградничарските култури, неизбежен е заклучокот дека се работи за сериозни количини кои мораат да најдат соодветно решение.

Очекувани трендови во генерирањето на биоразградлив отпад

Врз основа на статистичките податоци како и на анализите направени за количините на биоразградлив отпад кои се создаваат во општина Гази Баба не е идентификуван значителен потенцијал за зголемување на количините ваков отпад. Трендот на зголемување на населението во руралните средини, како и развојот на земјоделството не покажува нагорна линија во последниве години, нити пак има некои показатели кои би индицирале на значајни промени во блиска иднина.

Се очекува дека влезот на Македонија во Европската Унија ќе доведе до позитивен тренд во оваа насока, меѓутоа, сепак не постојат конкретни показатели кои би дале релевантни индикации за промена на трендовите како и за нивниот карактер (позитивен или негативен).

Затоа најодржливо е да се земе сегашната состојба како тренд за идните години и да се заклучува со пресметките добиени во сегашноста.

Во спротивно, секакви пресметки кои не се базираат врз реални проценки би можеле да не одведат во погрешна насока.

3. Стимулативни мерки за намалување и за избегнување на создавањето на отпадот, негово повторно користење, рециклирање или користење како извор на енергија

Како мерка за намалување и избегнување на создавањето на отпадот индустријата треба да применува најдостапни технологии што е основа во издавањето на интегрираните еколошки дозволи. Во најдобар случај пазарните услови треба да влијаат стимулативно врз бизнис секторот од оваа област. Самата општина со својата политика може битно да влијае врз стимулирањето на оваа дејност преку организациони шеми за селектирањето, транспортот и преработката (рециклирање) на отпадот кои генерално можат да се воспостават на неколку начини:

- 1. Со целосна покриеност на системот преку општинското јавно комунално претпријатие**
- 2. Со препуштање на целосна организација на селектирање, транспорт и**

рециклирање на отпад на заинтересирани претпријатија (договор за услуги, концесија)

3. Со комбиниран систем

За било кој систем од горенаведените потребна е медиумска кампања заради учество на јавноста. За комерцијалните објекти и индустријата, интерното селектирање на отпадот може да се организира како било која друга работна задача бидејќи веќе претходно е воспоставен најопштиот систем на управување.

Локалната администрација има свој интерес за учество во процесот на селектирање на отпад заради тоа што се намалуваат количините на отпад наменети за депонирање со што се продолжува векот на траење на општинските или регионалните депонии (основниот принцип на современото управување со отпад), се отвораат можности за отворање на нови работни места и се ангажира јавноста како дел од процесот на заштита на животната средина.

Бизнис секторот од локално или пошироко значење има свој интерес во воспоставување на стабилен систем на дотур на селектиран материјал (со административно одобрување и ангажман на локалната администрација, во рамките на својот дел) кој има многу поголема вредност ако е селектиран во изворот на создавање (да не се меша со останатите видови на отпад, како што е денешната пракса). На овој начин интересот за профит би бил многу поголем отколку целата работа да се остава единствено на бизнисмените.

Јавните комунални претпријатија би имале свој интерес заради помалите трошоци предизвикани од намалувањето на количините на отпад наменет за депонирање.

Ова значи дека се намалува фреквенцијата на собирање на отпад, било неделно или дневно.

Невладиниот сектор има свој интерес заради можноста да учествува во креирањето и практикувањето на целокупниот систем.

Во однос на населението се препорачува да се воведат стимулативни мерки со процентуално намалување на цената за собирање на отпад за оние лица кои ќе вршат селекција на отпадот. Овој критериум може да се процени како изводлив или не врз основа на анализа на трошоци за транспорт на отпад без систем на селекција и со воведен систем, но со намалени транспортни трошоци.

Од аспект на воведување на примарна селекција на комуналниот отпад во руралниот дел од општината, треба да се нагласи дека тоа ќе биде исплатливо само ако е дел од еден регионален пристап, што е во согласност со НПУО. Сепак првичните чекори може да се реализираат од страна на општината и тие пред се би биле во насока на создавање на рециклирачки острва во прво време, а покасно кога овој вид на селекција ќе биде имплементиран на целата територија на град Скопје, руралниот дел на општината да биде приклучен кон градот Скопје со што ќе се реализира и регионалниот пристап дефиниран во НПУО. Како најсоодветен начин за селекција на комуналниот отпад, се издвојува примарната селекција, односно селекција на отпадот на местото на создавање, што во овој случај би било во домаќинствата. Постепеното воведување на овој начин на селекција е услов за негова успешна имплементација.

3.1 Начини на отстранување и депонирање на отпадот

Депонирањето на комуналниот отпад од општината Гази Баба се врши на санитарната депонија Дрисла на организиран начин и со одредени контроли. Депонирањето на комуналниот отпад собран од руралниот дел на општина Гази Баба исто така треба да се носи на депонијата Дрисла.

4. Идентификување на целите и активностите за постигнување на целите за

интегрирано управување со отпад

Според нацрт Националниот План за Управување со Отпад (стр. 40 од македонското издание) дефинирани се 11 области односно цели, за интегрирано управување со отпад и тоа:

1. Политики и правна рамка
2. Институционална/организациона рамка
3. Човечки ресурси/капацитет
4. Финансирање/покривање на трошоци
5. Свест на носителите и комуникација
6. Достапност на податоци/известувања
7. Избегнување и намалување на отпад
8. Преработка и рециклирање на отпад
9. Издвојување, складирање, собирање и транспорт на отпад
10. Третман и процесирање на отпад
11. Финално депонирање

Сите овие области се релевантни и за локално ниво со мал исклучок на првата цел која е примарна одговорност на државата иако политиките на управување со отпад треба да се градат и на локално ниво. Од расположливите параметри кои се дадени во НПУО можат да се издвојат следните:

- Намалување на биоразградлив отпад што се депонира до 75% до 2015 г.
- Преработка на амбалажен отпад на барем 50% до 2015 г.
- Третман и повторно користење на отпадни возила до 70% до 2010 г.

Во однос на целните проценти дадени во НПУО дискутабилно е дали општините во Македонија го имаат потребниот капацитет (инвестициски и човечки) за остварување на дадените цели. Заради тоа се препорачува вклучување на приватен капитал во областа на управување со отпад. Во следните случаи е препорачливо да се воведат приватен капитал:

- ако услугата или постројката од областа на управување со отпад не можат да се обезбедат со капацитетите и стручните знаења на локалните власти
- ако воведувањето на приватен капитал значи веројатно зголемување на квалитетот на услугите или на постројката
- ако вклучувањето на приватниот сектор овозможи побрзо вклучување и остварување на услугата или постројката отколку што би било кога би се чекало јавно финансирање
- ако има поддршка од корисниците на услуги за воведување на приватниот сектор
- ако постои простор за тендерско натпреварување помеѓу носителите на услуги од приватниот сектор
- ако не постојат административни или правни пречки за вклучување на приватниот сектор
- ако резултатите на услугата лесно се мерат и калкулираат
- ако трошоците од услугата можат широко и потполно да се надокнадат преку развивање на надоместокот за услугите
- ако понудувачите на услуги обезбедуваат простор за подобрување и новитети

Земајќи ги во обзир горенаведените критериуми може да се заклучи дека се исполнети сите услови за воведување на приватно јавно партнерство во општина Гази Баба (рурален дел). Посебно ако се знае дека новформираното ЈКП Гази Баба 2007 нема се' уште свои основни средства, ниту некоја поголема инвестициска моќ за набавка на потребната опрема.

4.1 Дефинирање на индикаторите преку кои ќе се следи реализацијата на планот и програмата

Потребните податоци за следење на реализацијата на планот и програмата воглавно треба да бидат обезбедени со пополнување на формуларите за идентификација и транспорт на отпад како и со пополнување на годишните извештаи за управување со отпад. Сите овие документи се дел од подзаконскиот акт: Правилник за формата и содржината на дневникот за евиденција за постапување со отпад, формата и содржината на формуларите за транспорт и идентификација на отпадот и формата и содржината на обрасците за годишните извештаи за постапување со отпад (Сл. в. бр. 8/2006) и претставуваат обврска за претпријатијата кои управуваат со отпад како и за општинските власти.

Локалната администрација преку овие инструменти во секој момент може да има преглед за состојбите во областа на управувањето со отпад. Се разбира, пракса се уште не постои, ниту има некаква иницијатива од Владата на РМ за овој проблем, но законските обврски постојат и треба да се исполнат.

Индикатори за успех исто така треба да бидат и одредени показатели кои треба да бидат мерливи за да може да се следи (не)реализирањето на планот. Тоа пред сè се однесува на воведувањето на услугите за собирање на отпад во руралниот дел со тоа што на пр. за секоја година планираниот број на покриено население треба да се знае точно (или како број на жители или, што е попрактично, како број на опслужени домаќинства). Овде ќе биде даден пример за индикатор: опслужено рурално население по број на жители

2008:

Планиран процент на покриеност 100%

Број на неопслужено население 20.650 жители

Значи за првата година треба да се планираат сите населени места да бидат опфатени со услугата за собирање на отпад.

Друг индикатор може да биде на пр. нивото на рециклажа по години изразено во количини на селектиран отпад:

2009:

1% од вкупниот отпад. Ако е воведено собирање на отпад за 20.650 жители, како што е планирано, тогаш тие жители ќе создадат, на годишно ниво приближно :

$$20.650 \times 279 \text{ кг/ч/г} = 5.761 \text{ т/г}$$

Ако е планираната цел за селектирање на отпад 1% за 2009 г. тогаш собраните количини треба да бидат:

$$5.761 \times 0,01 = 57,6 \text{ т/г}$$

Значи, оваа количина од 57,6 т/г треба да биде одвоено селектирана од страна на граѓаните а собрана од страна на ЈКП за 2009 г. Врз основа на постигнатите резултати може да се каже дали планот за таа година се остварил или не.

Се разбира во нашиот пример се работи за претпоставени количини на отпад со висока точност, кои треба реално да бидат проверени врз основа на документацијата за собраните количини што треба да ја врши ЈКП за дадената година. Преку овие индикатори може да се носат заклучоци на крајот од годината дали планираните количини биле реални или не. Ако се нереални тогаш треба во планскиот документ за следната година (годишна општинска програма за управување со отпад) да се стават помали количини. Ова покажува дека планските документи не се статични туку динамични документи. Значи, се она што е сознание од терен, од пракса, треба да се вградува за следните години. На овој начин ќе се добие права слика за тоа за колкав временски период е возможно да се постигне некоја однапред зададена цел (во случајот со селекција и рециклажа, ниво од 5% до 2013 г). Во бројки тоа би изгледало

вака:

2013 г.

Покриеност на населението со услуги за собирање на отпад 100%, што значи приближно 6.275 т/г. Планирана цел за 2013 г. во однос на селектирањето на отпад за руралниот дел е 5%.

$$6.275 \text{ т/г} \times 5\% = 314 \text{ т/г} .$$

Ако се споредат бројките за 2009 и 2013 се доаѓа до заклучок дека во рок од 6 години нивото на селектиран отпад треба да порасне за приближно 6 пати. Иако за остварување на оваа цел потребни се многу ангажмани, заради можните организациски проблеми или отпори од населението, се смета дека интересот на приватниот оператор ќе влијае битно врз остварувањето на оваа цел. Доколку постои интерес за поголем процент на селекција и рециклажа на отпад тогаш лесно овие проценти можат да се менуваат во годишните програми.

4.2 Анализа на постојната состојба со генерирањето на отпад во руралниот дел на општина Гази Баба

Овој дел е анализиран во глава 1 и 2 . Заради специфичноста на руралниот дел на општина Гази Баба дадена е анализа за биоразградливиот отпад.

Немањето соодветни решенија за биоразградливиот отпад, особено на оној кој се создава во руралниот дел од општината, го исправа новоформираното комунално претпријатие пред голем предизвик во изнаоѓањето на еколошки соодветни и економски одржливи решенија. Ова воопшто не е лесна задача заради тоа што изнаоѓањето на такви решенија и воспоставувањето на соодветни шеми и пракса на собирање, транспорт и одлагање на отпадот бара и соодветна финансиска и стручна подготвеност.

Количините на биоразградлив отпад, дадени во претходниот дел од овој документ, воопшто не се занемарливи. Тие бараат внимателно анализирање во тематски документ посветен само на овој вид отпад.

Резултатите од ваквите анализи би дале насоки за најоптималните решенија во однос на биоразградливиот отпад на територијата на општина Гази Баба, но и пошироко, заради можноста таквите решенија да и овозможат на Општина Гази Баба да понуди услуги и на соседните општини.

Заради природата на Планот и програмата за управување со отпад, односно неговата генералност, мора да се напомене дека со усогласувањето на Македонското законодавство со она на Европската Унија треба да биде земена во предвид тековната политика и легислатива на ЕУ која се однесува на депонирање на органскиот отпад.

Европската директива за депонирање бара редуцирање на количината на депониран органски отпад. Затоа органскиот отпад во иднина ќе треба да биде пренасочен надвор од депониите, што воедно за комуналните претпријатија ќе биде предизвик кој ќе мораат да го надминат. Најефективната технологија за ова пренасочување е компостирањето. Единствената друга алтернатива на депонирањето е согорувањето или ко-согорувањето, која чини многу повеќе и во споредба со компостирањето е на пониска стапка во хиерархиската поставеност на управувањето со отпад и е помалку преферирана постапка во пристапот за управување со отпад во ЕУ.

Ако се имаат в предвид вкупните трошоци, можно е дел од органската фракција на комуналниот и земјоделскиот отпад да се искористи и да се произведе висококвалитетен бонификатор на почвата (компост) со споредлива или малку повисока цена од онаа за депонирање, а пониска од онаа за согорувањето. Овие процеси треба да се изведувани под услови прифатливи за животната средина. Особено во општини како што е Гази Баба, каде има интензивно земјоделие во кое се јавува потреба од големи количини на компост, биолошкиот третман на отпад може да се гледа како повеќе исплатлив од депонирањето и инцинерацијата. Во

ситуации каде депонирањето е сеуште поефтино од компостирањето, ќе биде потребна финансиска иницијатива за поддршка на истото. Дополнителните трошоци за компостирање можат да бидат покриени со воведување на такси за депонирање на органски отпад.

Значи, изградбата на централна компостара и воспоставувањето на централизиран систем на компостирање се смета за најисплатливо решение за овој вид на отпад.

4.3. Анализа и предлог за најсоодветен начин на управување со отпад

Дефинирањето на најсоодветниот начин на управување со отпад за општина Гази Баба, пред се треба да зависи од реалните можности за имплементација на вака крупно поставена задача. Се смета дека по сите основи (институционални, организациски, финансиски, технички како и човечки ресурси), општината Гази Баба има многу лимитирани можности, посебно за делот на руралните населби за што е формирано и ЈКП Гази Баба 2007. Во таква ситуација треба она што е барање на ЕУ Директивите и на НПУО да се преточи во концепт кој барем минимално ќе ги задоволува овие критериуми и ќе покаже дека општина Гази Баба во рамките на своите реални можности ќе даде свој придонес во приближувањето кон ЕУ со подигнување на степенот на заштита на животната средина од негативните влијанија на отпадот.

Генерално, концептот на планскиот период треба да биде насочен во три правци:

1. Воспоставување на нов систем на управување со отпад, преку т.н регионален пристап
2. Воведување на услуга за собирање на отпад во руралните населени места
3. Воведување на систем за примарна селекција на отпад

Директивите на ЕУ се водич за воспоставување на најсоодветен начин на управување со отпад. Во нив се бара целокупното управување со отпад да биде безбедно за здравјето на човекот и за животната средина. За достигнување на минимално ниво на усогласеност со овие директиви потребни се следните активности дадени за период од шест години:

- калкулирање на сите трошоци создадени при управувањето со отпад при формирањето на цената на услугата
- подигнување на степенот на наплата од домаќинствата, индустријата и институциите
- постепено воведување на нова пракса за депонирање на отпадот на постојната градска депонија
- постепено воведување на селекција на комуналниот отпад на местото на создавање (домаќинства, индустрија и институции)
- регионално решавање на системот за управување со отпад

Во однос на биоразградливиот отпад

- Воведување на економски мерки за селектирање на органски отпад (ослободување од дел од надоместокот за оние кои селектираат), ако трошоците за третманот на компостирање се покажат помали од оние за депонирање. Во спротивно, зголемување на надоместокот за мешан отпад.
- Изработка на студија за физибилноста на компостирањето во општината
- Организирање на пилот проект (или проект) за компостирање во руралниот дел од општината
- Организирање на јавна кампања за промоција на ваквиот проект
- Пристапување кон исполнување на законските обврски во однос на воспоставување централна постројка за компостирање
- Воспоставување на шеми за собирање на примарно селектираниот органски отпад

- Изградба на централна компостара
- Зголемување на процентот на компостираниот материјал sukcesивно, секоја година од важењето на овој документ за десет или повеќе проценти.

Финансиска анализа и препораки

Имплементацијата на планот и програмата за управување со отпадот во општина Гази Баба е многу лимитирана од аспект на финансиските можности на општината. Општината се' уште не е финансиски доволно силна за да може да поддржи самостојно еден ваков проект од овој обем.

Сепак останува на општината да го пронајде најдоброто можно решение за затворање на финансиската конструкција околу финансирањето на планот и програмата за управување со отпад.

Начинот на кој ова треба да се направи е активна кампања за промовирање на планот и програмата, истакнување на нивната важност за општината, организирање на донаторски конференции. Сите овие активности кои треба да се превземат треба да резултираат со пронаоѓање на заинтересирани инвеститори за реализирање на програмата.

2. Дефинирање на акции односно проекти со кои би се реализирале предвидените активности со извршена приоретизација

Врз основа на сето претходно кажано се предлагаат следните акции со следната динамика по години дадени во следната табела бр...: и тоа посебно за урбаниот дел и посебно за руралниот дел.

Табела бр. 11 на акции за исполнување на планот за управување со отпад за општина Гази Баба (урбан дел)

Акции	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Генерален пристап во управувањето со отпад за регионот на Скопје	Изработка на физибилити студија за регионално управување со отпад	Формирање на регионално ЈКП и почеток на преговори за финансирање на инвестицијата	Изработка на тендерска документација и избор на најповолни понудувачи	Надградба на постојната депонија Дрисла, набавка на комунални возила и контејнери	Почеток на новиот регионален систем за управување со отпад	Регионален систем за управување со отпад
2. Општински обврски во развој на генералниот пристап	Согласност за регионално решавање на управувањето со отпад	Учество во формирањето на регионалното ЈКП	Учество во организирањето на тендерот	Припремни активности за вклучување во новиот систем	Вклучување во новиот систем на управување со отпад	Регионален систем за управување со отпад
3. Рециклажа на неопасен отпад	Воведување на основен систем за примарна селекција на опслужените подрачја	Ниво на рециклажа од 1%	Ниво на рециклажа од 2%	Ниво на рециклажа од 3%	Ниво на рециклажа од 4%	Ниво на рециклажа од 5%
4. Биоразградлив отпад	Воведување на основен систем за прим. селекција	Ниво на компостирање од 10%	Ниво на компостирање од 20%	Ниво на компостирање од 30%	Ниво на компостирање од 40%	Ниво на компостирање од 50%
7. Јавна свест	Воведување на кампањи за селекција на отпад и комп.	Кампања за селекција на отпад и компостирање	Кампања за селекција на отпад и компостирање	Кампања за селекција на отпад и компостирање	Кампања за селекција на отпад и компостирање	Кампања за селекција на отпад и компостирање
8. Мониторинг и информирање	Следење на индикатори	Следење на индикатори	Следење на индикатори	Следење на индикатори	Следење на индикатори	Следење на индикатори
9. Финансиски аспект	Организирање на донаторски конференции пронаоѓање на заинтересирани инвеститори за реализирање на планот и програмата. Ангажирање консултанти за спроведување кампања за јавноста.	Регистрирање на оснивачки капитал за регионално ЈКП, подготовка на буџет за инвестицијата. Ангажирање консултанти за спроведување кампања за јавноста.	Ангажирање консултанти за спроведување кампања за јавноста.	Квантификација на потребите за опрема и пресметка за нивна набавка согласно важечките цени на пазарот. Ангажирање консултанти за спроведување кампања за јавноста.	Ангажирање консултанти за спроведување кампања за јавноста.	Ангажирање консултанти за спроведување кампања за јавноста.

Табела бр. 12 на акции за исполнување на планот за управување со отпад за општина Гази Баба (рурален дел)

Акции	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Воведување на систем за собирање на отпад во руралниот дел	Воведување на приватно јавно партнерство во собирањето на отпад (100% покриеност на населението од руралниот дел)	Функционирање на системот	Функционирање на системот	Функционирање на системот	Функционирање на системот	Функционирање на системот
2. Воведување на примарна селекција на отпад	Воведување на основен систем за примарна селекција	Ниво на рециклажа од 1% од вкупниот отпад	Ниво на рециклажа од 2%	Ниво на рециклажа од 3%	Ниво на рециклажа од 4%	Ниво на рециклажа од 5%
3. Воведување на домашно компостирање	Јавна кампања за подигање на јавната свест за компостирањето	Ниво на компостирање од 10%	Ниво на компостирање од 20%	Ниво на компостирање од 30%	Ниво на компостирање од 40%	Ниво на компостирање од 50%
4. Санација на диви депонии во руралниот дел	Инвентаризација на диви депонии со предлог мерки	Санација на 20% од вкупно определените диви депонии	Санација на 40% од вкупно определените диви депонии	Санација на 60% од вкупно определените диви депонии	Санација на 80% од вкупно определените диви депонии	Санација на 100% од вкупно определените диви депонии

Во однос на првата акција за 2008 година за руралниот дел на општина Гази Баба (воведување на приватно јавно или јавно партнерство за собирање на отпад), треба да се пристапи кон изработка на тендерска документација за воведување на приватен или јавен оператор за собирање на отпад во руралниот дел на општина Гази Баба. Во самата документација треба да се постават условите за влегување на приватниот или јавниот оператор. После објавувањето на тендерот и изборот на поволен понудувач треба да се потпише договор во зависност од начинот на вршење на услугите:

договор за концесија (ако има вложување од страна на операторот или ако приватното/јавното претпријатие целосно ја врши услугата, без учество на ЈКП Гази Баба 2007)

договор за формирање на заедничко претпријатие, односно заедничко вложување (ЈКП Гази Баба 2007 и приватното/јавното претпријатие)

договор за управување со основните средства (ако општината ги дава на користење основните средства на ЈКП заедно со персоналот)

Во договорот треба да се прецизира динамиката на воведување на услугата во населените места.

На следните страници е даден моделот за влегување на партнер-оператор за руралниот дел од аспект на процедура и најсоодветен модел:

НАЦРТ ЈАВНО-ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО И МОЖНИ МОДЕЛИ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПАРТНЕР ВО ВРШЕЊЕТО НА ОДЕЛНИ КОМУ- НАЛНИ ДЕЈНОСТИ

1. ВОВЕД

Феноменот на ЈПП кој подразбира различни форми на соработка помеѓу јавниот сектор (централната и/или локалната власт) и приватниот сектор со цел да се обезбеди финансирање, изградба, реконструкција, управување и одржување на инфраструктурата и/или вршење на јавни услуги, се развива и проширува во многу области од јавниот сектор и тоа особено во областа на комуналните услуги, транспортот, здравството, образованието и заштитата на животната средина.

Развојот на ЈПП може да се објасни од потребата од користење на финансиски средства на приватниот сектор и неговите вештини во процесот на работење, како и од потребата непосредното вршење на јавните услуги да се пренесе на приватниот сектор, при што на јавниот сектор и понатаму останува:

- уредувањето на условите и начинот на вршење на јавните услуги;
- стандардите за давање на јавните услуги;
- политиката на цени; и
- контролата над вршењето на јавната услуга.

2. ЗАКОНОТ ЗА КОНЦЕСИИ И ДРУГИ ВИДОВИ НА ЈПП

Во јануари 2008 година, донесен е Законот за концесии и други видови на јавно-приватно партнерство (Сл. весник на РМ бр.7/08).

Законот ги уредува условите, начинот и постапката за доделување на договори за ЈПП, како и другите институти поврзани со доделувањето на договорите (содржината на договорите за ЈПП, правната заштита и сл.), додека пак самата можност за доделување на концесија се уредува со посебните закони. Имено, доделувањето на концесија на градба и на услуги е можно само во случаите кога законите со кои се уредува начинот и условите за вршење на дејности од јавен интерес (јавните услуги) даваат можност овие услуги да се вршат од страна на приватен партнер.

Меѓутоа, во однос на можноста за доделување на договори за другите форми на ЈПП, различни од концесиите, не се потребни посебни одредби во посебните закони. Основ за доделување на вакви договори е самиот Закон.

Согласно Законот, сите договори за ЈПП во кои јавните партнери (централната или локалната власт, јавните препријатија, јавните установи и другите правни лица определени со Законот) доделуваат договори на приватните партнери мора да бидат доделени во согласност со начелата и правилата на транспарентност, еднаков третман и недискриминација на приватните партнери, конкуренција и пропорционалност и заедничко признавање.

2.1. Субјекти на ЈПП

Како концеденти, односно јавни партнери можат да се јават Република Македонија, општините и градот Скопје.

Во случај кога не се работи за концесија, туку за други видови на јавно-приватно партнерство, како јавни партнери можат да се јават и јавните претпријатија, јавните установи,

како и трговските друштва основани од страна на централната или локалната власт.

Како приватни партнери можат да се јават домашни или странски физички и правни лица.

2.2. Видови на постапки за доделување на договори за ЈПП

Доделувањето на договори за ЈПП се врши по пат на јавен повик, организиран и спроведен според Законот, доколку со друг закон поинаку не е уредено.

Јавниот повик се организира и спроведува како:

- Отворен повик;
- Ограничен повик; и
- Конкурентен дијалог

2.3. Форми на ЈПП

Според формата ЈПП може да се подели во две групи, и тоа:

- Договорно ЈПП, каде што партнерството помеѓу јавниот и приватниот сектор се заснова само на договор; и
- Институционално ЈПП, каде што партнерството помеѓу јавниот и приватниот сектор се заснова на нивно учество во мешовитото правно лице.

2.4. Договорно ЈПП

Основни модели на договорното ЈПП се "Концесискиот модел" или т.н. француски модел и моделот "Иницијатива за приватно финансирање" (Привате Финанце Иницијативе-ПФИ) којшто често се практикува во Велика Британија.

2.4.1. ЈПП во вид на концесија

Концесискиот модел го карактеризира директната врска помеѓу приватниот партнер и крајните корисници на јавните услуги: приватниот партнер, иако под контрола на јавниот партнер, обезбедува јавни услуги наместо јавниот партнер. Друга одлика на овој модел е што надоместокот за извршените јавни услуги го плаќаат крајните корисници, а по потреба, дел од надоместокот може да го надополнува и јавниот партнер.

Во новиот Закон содржани се одредби за следните видови на концесии:

- 1) Концесија на градба
- 2) Концесија на услуги
- 3) Концесија на добра од општ интерес за Република Македонија

2.4.2. Други видови на ЈПП

"ПФИ" моделот го карактеризира индиректната поврзаност помеѓу приватниот партнер и крајните корисници на јавните услуги: приватниот партнер ги управува и одржува инфраструктурните објекти за сметак и во интерес на јавниот партнер (на пример, училишта, болници, инфраструктура за снабдување со вода за пиење или за одведување на отпадни води). Кај овој модел, надоместокот на приватниот партнер не е на товар на крајните корисници на јавните , туку услуги истиот го плаќа јавниот партнер.

3. ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПРИВАТЕН ПАРТНЕР

Општина Гази Баба има основано Јавно претпријатие за собирање и транспортирање на комунален отпад, кое технички и персонално не е доволно капацитетно да ги извршува

дејностите за кои е основано.

Општината има потреба и сака во вршењето на дејностите/давањето на услугите за кои што е основано јавното претпријатие да вклучи партнер (трговско друштво или друго јавно претпријатие), за однапред договорен надомест, при што носител на дејноста останува јавното претпријатие, што подразбира дека:

- Вршењето на дејноста за која е основана јавното претпријатие и понатаму останува право и обврска на јавното претпријатие;
- Политиката на цени за дадените услуги ја утврдува јавното претпријатие во согласност со Советот на општината;
- Наплатата на услугите од крајните корисници ја врши јавното претпријатие;
- Економскиот ризик во голема мера останува на товар на јавното претпријатие;
- Плаќањата кон приватниот партнер се на товар на јавниот партнер (јавното претпријатие и општината).

Тргунавајќи од ова, соработката со партнерот, може да се оствари со склучување на договор за услуги за определен временски период. Договорот за услуги претставува поедноставен начин на вклучување на приватен партнер,

при што истиот се јавува како "подизведувач" во вршењето на јавните услуги, за определен надоместок. Јавниот партнер ја задржува одговорноста за управување и одржување на инфраструктурата потребна за давање на јавните услуги, како и одговорноста која се однесува на финансискиот и управувачкиот ризик.

3.1.Можни критериуми за избор на партнер

Во рамките на тендерската документација треба да се дефинираат критериумите за избор на најповолната понуда. Притоа, можно е да се оди само се еден критериум, односно да се бара

3.1.1.Финсиски најповолна понуда

- Само висината на надоместокот кој ќе го плаќа Јавниот партнер

Или да се оди со повеќе критериуми, на кои однапред ќе им биде доделен број на бодови, за да може нивното вреднување транспарентно да се направи:

3.1.2. Економски најповолна понуда

- Висината на надоместокот кој ќе го плаќа Јавниот партнер (на пример 50 бодови)
- Вкупната вредност на инвестицијата (на пример 30 бодови)
- Времетраење на Договорот (на пример 20 бодови), доколку истото не биде однапред определено.

3.2. Потребни чекори за спроведување и реализација на јавно-приватното партнерство

Општината (Советот на општината) или Управниот одбор на јавното претпријатие донесува Одлука за започнување на постапка за доделување на договор за јавно-приватно партнерство.

Доколку Одлуката биде донесена од Управниот одбор на истата треба да даде согласност

основачот (Советот на општината).

На донесувањето на Одлуката треба да му претходи Студија/Анализа која ќе ги опфати економските, техничките и правни аспекти на јавно-приватното партнерство. Наведената Студија/Анализа се приложува како образложение кон иницијативата за донесување на Одлуката.

Одлуката особено треба да содржи одредби за:

- Образложение за оправданоста и потребата од склучување на договор за јавно-приватно партнерство;
- Предмет на договорот;
- Проценета вредност на договорот;
- Вид на постапка за доделување на договорот.

Одлуката се објавува во гласилото на општината, а и во еден од дневните весници.

Се предлага да се спроведе постапка на отворен повик.

Со Одлуката се формира комисија, а по потреба може да се ангажираат и надворешни консултант кои ќе учествуваат во изготвувањето на тендерската документација и договорот за јавно приватно партнерство. Комисијата се задолжува да изготви комплетната тендерска документација која ќе се состои од следниве документи:

1. Покана за поднесување на понуди со која ќе се дефинира предметот на ендерот;
2. Инструкции за поднесување на понудите;
3. Образец на понудата и други обрасци за потенцијалните партнер;
4. Технички спецификации (карактеристики) на бараните услуги и минималните стандарди на опремата потребан за давање на услугите;
5. Информативен меморандум, кој ќе содржи:
 - а. Финсиска анализа;
 - б. Анализа на комуналните дејности кои ќе ги обезбедува јавното претпријатие; и
 - в. Правна анализа.
6. Предлог/модел договор за Јавно-приватно партнерство; и
7. Критериуми за избор на приватен партнер.

Комисијата го објавува огласот за избор на партнер и врши евалуација на пристигантите понуди. Врз основа на изготвена ранглиста на евалуираните понуди, Комисијата му предлага на Советот на општината да донесе одлука за избор на партнер врз основа на која ќе се склучи договорот за услуги.

Втората акција за воведување на примарната селекција, може да се воведе уште од сам почеток на воведувањето на основниот систем. Значи самиот основен систем во себе може да содржи и активности на селектирање на отпад. Влијанието врз свеста на населението за селекција на отпад во почеток можат да го прават вработените од самото претпријатие и тоа на лице место заедно со секое поединечно домаќинство за време на подигањето на отпадот. Доколку собраните количини на селектиран отпад е поефтино да се продадат на трето лице отколку да се депонираат на Дрисла, во тој случај, воспоставувањето на овој систем е логично потребен. Истовремено, може да се понудат и нешто пониски цени за оние домаќинства кои ќе го селектираат отпадот. Овде секако спаѓа и домашното компостирање. Значи, намалените транспортни трошоци заради смалените количини на отпад треба да дадат можност за некое намалување на цената. Но оваа мерка треба многу внимателно да се воведува, се разбира откако целиот систем на примарна селекција ќе влезе во работа.

4. Согледување на јавното мислење од аспект на воведување на соодветно управување со отпадот во урбаниот дел од општина Гази Баба и дефинирање на цената на услугата

10.1. Учество на јавноста во процесот - управување со отпад

Воспоставување на пракса за вклучување на јавноста е битен фактор во процесот на донесување на одлуки значајни за животната средина преку соработка со јавните комунални претпријатија, локалната самоуправа и НВО секторот. Примената на процедурата за вклучувањето на јавноста е опфатена во Архуската конвенција ратификувана и во Р.Македонија под надлежност на МЖСПП, чија главна цел е учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правдата за прашања поврзани со животната средина (извор: Министерство за Животна средина и Просторно Планирање).

Во процесот на вклучување на јавноста во донесување на одлуки како што е дефинирање на цените за извршување на услугите во областа на животната средина координатор може да биде локално НВО кое се бави со оваа дејност или други стручни лица кои се бават со оваа проблематика. Најважна активност во целиот процес е организација за собирање на отпадот како одлука на граѓаните.

Од голема важност е преземање на конкретни активности и проекти од типот "Заедно кон почиста општина", организирање на трибини, конференции за печат и пратење на истото од страна на локалните медиуми. Највисока цел која треба да се постигне со јавните кампањи зголемување на јавната свест кај населението, но и изнаоѓање на најдобро можно и одржливо решение со што ќе се воспостави еден баланс помеѓу потребите на населението, потребите на јавното комунално претпријатие и приватниот сектор.

Известување од страна на комуналните претпријатија или приватниот сектор за преземање на конкретни чекори во управувањето со отпад и барање мислење од граѓаните во врска со тоа е битно за понатамошно успешно работење и одржливост на целиот систем на работа. Од голема важност е системот за собирање на отпад да биде прифатен од страна на населението со што би се постигнале саканите ефекти, а би било од корист и за можниот инвеститор и за јавното комунално претпријатие.

Комуникација со медиумите за подобро запознавање на јавноста за сите активности кои се преземени од оние кои управуваат со отпадот, било да е ЈКП Гази Баба или приватно комунално претпријатие. Соработката со медиумите е важна поради:

- Пренесување на пораките на медиумите;
- Можност да се чуе гласот на локалното население;
- Информирање и јакнење на свеста кај јавноста / целни групи во јакнење на животната средина
- Јакнење на секторот кој се бави со управување со отпад;
- Можност за повикување на граѓаните на акција како и објаснување како тие можат да учествуваат;
- Можности за влијание врз државните органи (институции, власти, политичари..).

Притоа треба да се направи стратешко планирање на комуникација со медиумите при реализирање на проектот:

- Одредување на медиумски цели на проектот како резултат на општите проектни цели;
- Одредување на целни групи на кои ќе им се обраќаме и каков впечаток ќе оставиме врз нив;
- Одредување на пораки кои треба да бидат пренесени за постигнување на саканата цел;

10.2 Активности на јавната кампања

Активностите кои треба да се преземат за реализирање на "Кампања за подигнување на јавната свест"

- Припрема, дизајн и штампање на промотивен материјал - флаери и постер плакати;

- Поставување на основни информации на проектот како и планираните активности кои следат за селективното собирање на комуналниот отпад и негово рециклирање;

Припрема на "Прирачник за рециклирање" (актуелно за ПЕТ пластика)

Прирачникот ќе ги содржи сите основни информации за ПЕТ пластиката, од негово идентификување преку ознаки на пластичната амбалажа, селектирање, собирање и процесот на рециклирање.

Прирачникот ќе послужи како средство за сите оние кои се занимаваат со оваа дејност или планираат да отпочнат активности за рециклирање на ПЕТ амбалажата.

Подготовка на радио и телевизиски емисии под наслов "Правилно управување со отпад - пат до почист развој"

Во соработка со заинтересирани телевизиски и радио канали со финансиска поддршка од општината и други спонзори, би било добро да се снимат одреден број на телевизиски и радио емисии заради подобро претставување на проблемот - управување со отпад во општина Гази Баба Темите кои ќе се опфатат во емисиите се оние кои се застапени во самиот документ "План и програма за управување со отпад во општина Гази Баба". Емисиите ќе бидат во два циклуса, при што првиот циклус на емисии ќе биде со цел да се презентираат активностите кои ќе бидат преземени, а во вториот циклус ќе бидат презентирани постигнатите резултати од тие активности.

Кампања за подигнување на јавната свест во процесот на воспоставување на одржливо управување со отпад

- Прва фаза:

- Доставување на флаери на корисниците на комунални услуги;
- Поставување постери на достапни места во општината со цел промоција на проектот и известување на јавноста за значајот на управувањето со отпадот и идниот одржлив развој на општината;
- Емитирање на првиот циклус на радио и телевизиски емисии;
- Одржување на конференција за печат со цел претставување на проектот, неговите цели и активности. На конференцијата треба да бидат повикани представници од електронските и печатените медиуми;
- Веб презентација на изведените активности во оваа фаза;

- Втора фаза:

Еднодневна работилница - обука на наставниот кадар во основните училишта која ќе ги опфати следните активности:

- Наставници од основните училишта кои ќе покажат заинтересираност за проектот ќе учествуваат во работилница со цел за нивна обука за изведување на работилници во рамки на училиштата на тема "Правилен управување со отпадот - пат до почист развој";
- Обуката ќе ги опфати следните теми: сегашна состојба во областа со управување со отпад, економски и еколошки аспекти на рециклирањето, примарна сепарација, потреба од минимизирање на отпадот, промена на навиките на потрошувачите, негативни ефекти и неправилно третирање на отпадот, неопходна промена на односот кон животната средина итн;
- Емитирање на вториот циклус на радио и телевизиски емисии;
- Веб презентација на изведените активности и постигнатите резултати во оваа фаза.

- Трета фаза:

- Преземање на конкретни активности кои ќе ја финализираат јавната кампања;
- Повик кон локалното население во учество во акција за собирање на рециклабилни материјали;
- Организација од страна на наставниот кадар заедно со учениците и практична примена на искуства стекнати од обуките и работилниците;
- Награди од страна на општината до оние кои собрале најголема количина на рециклабилни материјали;
- Веб презентација на изведените активности и постигнатите резултати во оваа фаза.

Очекувани резултати од јавната кампања:

Очекуван Очекувани

Развиен модул за едукација на населението за проблемите во животната средина;

- Развиен модул за едукација на наставниот кадар за едукација на учениците во основните школи за отпадот, потребата од рециклирање, минимизирање и повторна употреба на отпадот. Развиена свест на просветните работници за потребата од интензивирани едукација;
- Повисоко ниво на свест кај најмладата популација и пошироката јавност за потребите од рециклирање и учество во примарната селекција на отпадот. Поголема заинтересираност на популацијата за проблемите во животната средина и учество во акции на ниво на општината;
- Развиена свест на медиумите за потребата од учество и сеопфатно информирање на јавноста за сите аспекти за заштитата на животната средина (посебно за отпадот) и актуелните случувања на тоа поле;
- Воспоставување на соработка на НВО секторот, локалната самоуправа, медиумите, ЈКП Гази Баба, приватниот сектор и сите заинтересирани во процесот за подигање на јавна свест и воспоставување на систем за управување со отпад;
- Квантитативно зголемено количество на отпад при собирањето на ПЕТ амбалажа, хартија и други рециклабилни материјали.

Процесот на подигнување на јавната свест е неопходно да се продолжи и да се збогатува со нови содржини во склад со принципите на правилно управување со отпадот.

4. Идентификување на можните финансиски извори за имплементирање на планот и програмата

Имплементацијата на планот и програмата за управување со отпадот во општина Гази Баба е многу лимитирана од аспект на финансиските можности на општината. Општината се уште не е финансиски доволно силна за да може да поддржи самостојно еден ваков проект од овој обем.

Сепак останува на општината да го пронајде најдоброто можно решение за затворање на финансиската конструкција околу финансирањето на планот и програмата за управување со отпад.

Начинот на кој ова треба да се направи е активна кампања за промовирање на планот и програмата, истакнување на нивната важност за општината, организирање на донаторски конференции. Сите овие активности кои треба да се превземат треба да резултираат со пронаоѓање на заинтересирани инвеститори за реализирање на програмата

За имплементирање на планот и програмата идентификувани се следниве можности за финансирање:

а) задолжување од страна на општината, Јавното комунално претпријатие или комбинирано;

Според последните измени на Закон за финансирање на локалната самоуправа, објавени во Службен Весник 67/2007 секоја општина за да се задолжи потребно е претходно да добие согласност од страна на Министерството за финансии. За да ја добие оваа согласност општината треба да поднесе Барање за задолжување до Министерството за финансии, одделение за јавен долг и во тој предлог општината треба да наведе за што бара одобрение за задолжување, да даде опис на проектот за кој се задолжува, кои се предностите од неговото имплементирање, но најважно од се' во што ги препознава општината корисностите од имплементацијата на проектот. Откако ќе добие позитивен одговор од Министерството

општината ќе може да оди со опцијата задолжување. Она што е важно да се има во предвид пред да се пристапи кон овој чекор е дека постојат законски ограничувања за максималниот износ на задолжување за кое општината може да добие одобрение за задолжување; а тоа е: за краткорочно финансирање, 10 до 20% од тековно оперативните приходи од минатата година и за долгорочно задолжувањето не смее да надмине 100% од тековниот оперативен буџет на општината.

б) буџетско (владино) учество;

Според последниот Закон за задолжување на општините, а во согласност со новите правила за финансирање на општините од буџетски средства, општините можат да добијат буџетско(владино) учество во некој проект само доколку се докаже дека проектот е од јавен (државен) интерес.

в) финансирање од страна на донатори или во форма на грант средства

За да се обезбедат средства по овој основ најповикано е раководството на општината затоа што општината самостојно, на основа на подготвен предлог проект или физибилити студија треба да агитира кај потенцијалните инвеститори за обезбедување на средства. Најчесто користена практика е организирање на донаторски конференции од страна на општината на кои се покануваат сите меѓународни организации, институции или претпријатија кои финансираат проекти, донираат средства или работат во областа за која се бара финансиска поддршка.

г) комбинирано финансирање со донација и владино учество

д) со учество на приватен капитал за јавни услуги (договор за концесија)

ѓ) средства од сопствен буџет

Со цел општината да може да смета на сопствени средства за финансирање на овие активности, потребно е редовно да ја следи финансиската состојба на општината и јавното претпријатие преку следење на погоре пресметаните показатели со особено внимание на движењето на показателот за расположливиот работен капитал кој во основа покажува колку средства има општината и јавното претпријатие на располагање за инвестиции.

5. Овој План влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен гласник на општина Гази Баба".

**Број 07-2228/8
Од 30.04.2008 год.
Скопје**

**Претседател
на Советот на општина Гази Баба
Кире Бузлиев с.р.**

Врз основа на член 50, став 1, точка 3 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.5/02), а во врска со член 85, став 1 од Статутот на Општината Гази Баба ("Службен гласник на Општина Гази Баба" бр.2/06), Градоначалникот на Општината Гази Баба, донесе

РЕШЕНИЕ
За објавување на Програмата за управување
со отпад во Општина Гази Баба
за 2008 година

1. Се објавува Програмата за управување со отпад во Општина Гази Баба за 2008 година, што Советот на Општина Гази Баба ја донесе на седницата одржана на 30.04.2008 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на Општина Гази Баба".

Број 08-2392/8
од 05.05.2008 год.
С К О П Ј Е

Градоначалник,
НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
Коце Трајановски, с.р.

Врз основа на член 19, став 1, точка 2, од Законот за управување со отпадот ("Службен весник на РМ" број 68/04), Советот на општина Гази Баба на 37-мата седница одржана на 30.04.2008 година, донесе

ПРОГРАМА
за управување со отпад
во општина Гази Баба
за период 2008 година

1. Проценка на видот и количеството на отпад кој се создава во општината Гази Баба (рурален дел)

Врз основа на Нацрт планот за 2008 година предвидено е создавање на 5.489 т/г комунален отпад на руралната територија на општина Гази Баба. Врз основа на планските предвидувања дадени од раководството на новото ЈКП Гази Баба 2007 се предвидува воведување на услуга за собирање на комунален отпад во сите рурални населени места. Останатите видови на отпад не можат да се проценат заради непостоење на податоци и заради очекувано малите количини.

2. Состав на комуналниот отпад (отпад од домаќинства и комерцијален отпад).

Во отсуство на истражување за составот на комуналниот отпад за општина Гази Баба ќе го примениме составот на комуналниот отпад даден во НПУО.

Фракција	Застапеност (%)	Рурален дел (тони)
Органски	26.2%	1486
Дрво	2.7%	153,2
Хартија и картон	11.6%	657,9
Пластика	9.7%	550
Стакло	3.5%	198,5
Текстил	2.9%	164,5
Метали	2.6%	147,5
Опасен отпад	0.2%	11,3
Композити	2.2%	124,8
Комплексни производи	0.3%	17
Инертен отпад	3.6%	204,2
Други категории	3.6%	204,2
Ситни делови	30.9%	1752,6
Вкупно	100%	5.489

3. Мерки/активности за реализација на Планот за управување со отпад на општината посебно за:

- повторно користење и селектирање на корисните фракции од отпадот

За 2008 година се планираат следните активности:

- Припремни работи за воведување на примарна селекција на корисните фракции од

комуналниот отпад. За таа цел потребно е да се припреми тендерска документација за вклучување на приватен капитал во управувањето со отпад. Процедурата на воспоставување на оператор за собирање на отпад е следната:

НАЦРТ ЈАВНО-ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО И МОЖНИ МОДЕЛИ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПАРТНЕР ВО ВРШЕЊЕТО НА ОДДЕЛНИ КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ

1. ВОВЕД

Феноменот на ЈПП кој подразбира различни форми на соработка помеѓу јавниот сектор (централната и/или локалната власт) и приватниот сектор со цел да се обезбеди финансирање, изградба, реконструкција, управување и одржување на инфраструктурата и/или вршење на јавни услуги, се развива и проширува во многу области од јавниот сектор и тоа особено во областа на комуналните услуги, транспортот, здравството, образованието и заштитата на животната средина.

Развојот на ЈПП може да се објасни од потребата од користење на финансиски средства на приватниот сектор и неговите вештини во процесот на работење, како и од потребата непосредното вршење на јавните услуги да се пренесе на приватниот сектор, при што на јавниот сектор и понатаму останува:

- уредувањето на условите и начинот на вршење на јавните услуги;
- стандардите за давање на јавните услуги;
- политиката на цени; и
- контролата над вршењето на јавната услуга.

2. ЗАКОНОТ ЗА КОНЦЕСИИ И ДРУГИ ВИДОВИ НА ЈПП

Во јануари 2008 година, донесен е Законот за концесии и други видови на јавно-приватно партнерство (Сл. весник на РМ бр.7/08).

Законот ги уредува условите, начинот и постапката за доделување на договори за ЈПП, како и другите институти поврзани со доделувањето на договорите (содржината на договорите за ЈПП, правната заштита и сл.), додека пак самата можност за доделување на концесија се уредува со посебните закони. Имено, доделувањето на концесија на градба и на услуги е можно само во случаите кога законите со кои се уредува начинот и условите за вршење на дејности од јавен интерес (јавните услуги) даваат можност овие услуги да се вршат од страна на приватен партнер.

Меѓутоа, во однос на можноста за доделување на договори за другите форми на ЈПП, различни од концесиите, не се потребни посебни одредби во посебните закони. Основ за доделување на вакви договори е самиот Закон.

Согласно Законот, сите договори за ЈПП во кои јавните партнери (централната или локалната власт, јавните препријатија, јавните установи и другите правни лица определени со Законот) доделуваат договори на приватните партнери мора да бидат доделени во согласност со начелата и правилата на транспарентност, еднаков третман и недискриминација на приватните партнери, конкуренција и пропорционалност и заедничко признавање.

2.1. Субјекти на ЈПП

Како концеденти, односно јавни партнери можат да се јават Република Македонија, општините и градот Скопје.

Во случај кога не се работи за концесија, туку за други видови на јавно-приватно партнерство, како јавни партнери можат да се јават и јавните претпријатија, јавните установи, како и трговските друштва основани од страна на централната или локалната власт.

Како приватни партнери можат да се јават домашни или странски физички и правни лица.

2.2. Видови на постапки за доделување на договори за ЈПП

Доделувањето на договори за ЈПП се врши по пат на јавен повик, организиран и спроведен според Законот, доколку со друг закон поинаку не е уредено.

Јавниот повик се организира и спроведува како:

- Отворен повик;
- Ограничен повик; и
- Конкурентен дијалог

2.3. Форми на ЈПП

Според формата ЈПП може да се подели во две групи, и тоа:

- Договорно ЈПП, каде што партнерството помеѓу јавниот и приватниот сектор се заснова само на договор; и
- Институционално ЈПП, каде што партнерството помеѓу јавниот и приватниот сектор се заснова на нивно учество во мешовитото правно лице.

2.4. Договорно ЈПП

Основни модели на договорното ЈПП се "Концесискиот модел" или т.н. француски модел и моделот "Иницијатива за приватно финансирање" (Привате Финанце Иницијативе-ПФИ) којшто често се практикува во Велика Британија.

2.4.1. ЈПП во вид на концесија

Концесискиот модел го карактеризира директната врска помеѓу приватниот партнер и крајните корисници на јавните услуги: приватниот партнер, иако под контрола на јавниот партнер, обезбедува јавни услуги наместо јавниот партнер. Друга одлика на овој модел е што надоместокот за извршените јавни услуги го плаќаат крајните корисници, а по потреба, дел од надоместокот може да го надополнува и јавниот партнер.

Во новиот Закон содржани се одредби за следните видови на концесии:

- 1) Концесија на градба
- 2) Концесија на услуги
- 3) Концесија на добра од општ интерес за Република Македонија

2.4.2. Други видови на ЈПП

"ПФИ" моделот го карактеризира индиректната поврзаност помеѓу приватниот партнер и крајните корисници на јавните услуги: приватниот партнер ги управува и одржува инфраструктурните објекти за сметка и во интерес на јавниот партнер (на пример, училишта, болници, инфраструктура за снабдување со вода за пиење или за одведување на отпадни води). Кај овој модел, надоместокот на приватниот партнер не е на товар на крајните корисници на јавните услуги, туку истиот го плаќа јавниот партнер.

3. ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПРИВАТЕН ПАРТНЕР

Општина Гази Баба има основано Јавно претпријатие за собирање и транспортирање на комунален отпад, кое технички и персонално не е доволно капацитетно да ги извршува

дејностите за кои е основано.

Општината има потреба и сака во вршењето на дејностите/давањето на услугите за кои што е основано јавното претпријатие да вклучи партнер (трговско друштво или друго јавно претпријатие), за однапред договорен надомест, при што носител на дејноста останува јавното претпријатие, што подразбира дека:

- Вршењето на дејноста за која е основано јавното претпријатие и понатаму останува право и обврска на јавното претпријатие;
- Политиката на цени за дадените услуги ја утврдува јавното претпријатие во согласност со Советот на општината;
- Наплатата на услугите од крајните корисници ја врши јавното претпријатие;
- Економскиот ризик во голема мера останува на товар на јавното претпријатие;
- Плаќањата кон приватниот партнер се на товар на јавниот партнер (јавното претпријатие и општината).

Тргувајќи од ова, соработката со партнерот, може да се оствари со склучување на договор за услуги за определен временски период. Договорот за услуги претставува поедноставен начин на вклучување на приватен партнер, при што истиот се јавува како "подизведувач" во вршењето на јавните услуги, за определен надоместок. Јавниот партнер ја задржува одговорноста за управување и одржување на инфраструктурата потребна за давање на јавните услуги, како и одговорноста која се однесува на финансискиот и управувачкиот ризик.

3.1.Можни критериуми за избор на партнер

Во рамките на тендерската документација треба да се дефинираат критериумите за избор на најповолната понуда. Притоа, можно е да се оди само се еден критериум, односно да се бара

3.1.1.Финсиски најповолна понуда

- Само висината на надоместокот кој ќе го плаќа Јавниот партнер
Или да се оди со повеќе критериуми, на кои однапред ќе им биде доделен број на бодови, за да може нивното вреднување транспарентно да се направи:

3.1.2. Економски најповолна понуда

- Висината на надоместокот кој ќе го плаќа Јавниот партнер (на пример 50 бодови)
- Вкупната вредност на инвестицијата (на пример 30 бодови)
- Времетраење на Договорот (на пример 20 бодови), доколку истото не биде однапред определено.

3.2. Потребни чекори за спроведување и реализација на јавно-приватното партнерство

Општината (Советот на општината) или Управниот одбор на јавното претпријатие донесува Одлука за започнување на постапка за доделување на договор за јавно-приватно партнерство.

Доколку Одлуката биде донесена од Управниот одбор на истата треба да даде согласност основачот (Советот на општината).

На донесувањето на Одлуката треба да му претходи Студија/Анализа која ќе ги опфати економските, техничките и правни аспекти на јавно-приватното партнерство. Наведената Студија/Анализа се приложува како образложение кон иницијативата за донесување на Одлуката.

Одлуката особено треба да содржи одредби за:

- Образложение за оправданоста и потребата од склучување на договор за јавно-приватно партнерство;

- Предмет на договорот;
- Проценета вредност на договорот;
- Вид на постапка за доделување на договорот.

Одлуката се објавува во гласилото на општината, а и во еден од дневните весници.

Се предлага да се спроведе постапка на отворен повик.

Со Одлуката се формира комисија, а по потреба може да се ангажираат и надворешни консултанти кои ќе учествуваат во изготвувањето на тендерската документација и договорот за јавно приватно партнерство. Комисијата се задолжува да изготви комплетната тендерска документација која ќе се состои од следниве документи:

1. Покана за поднесување на понуди со која ќе се дефинира предметот на тендерот;
2. Инструкции за поднесување на понудите;
3. Образец на понудата и други обрасци за потенцијалните партнер;
4. Технички спецификации (карактеристики) на бараните услуги и минималните стандарди на опремата потребна за давање на услугите;
5. Информативен меморандум, кој ќе содржи:
 - а. Финсиска анализа;
 - б. Анализа на комуналните дејности кои ќе ги обезбедува јавното претпријатие; и
 - в. Правна анализа.
6. Предлог/модел договор за Јавно-приватно партнерство; и
7. Критериуми за избор на приватен партнер.

Комисијата го објавува огласот за избор на партнер и врши евалуација на пристигнатите понуди. Врз основа на изготвена ранглиста на евалуираните понуди, Комисијата му предлага на Советот на општината да донесе одлука за избор на партнер врз основа на која ќе се склучи договорот за услуги.

- селекција на отпадот

Селекцијата на отпадот предвидено е за 2008 година да се одвива само на ниво на кампања заради планираното вклучување на приватниот оператор во 2009 година.

- компостирање на биоразградливиот отпад

Активностите за компостирањето на биоразградливиот отпад за 2008 г. е предвидено исто така да се одвиваат само на ниво на кампања за подигнување на јавната свест, посебно во руралните населени места. Оваа кампања треба да се одвива паралелно со активностите за вклучување на неопслуженото население према планот за 2008 година.

- мерки и активности за унапредување на управувањето со општинската депонија, вклучувајќи и пренасочување на биоразградливиот отпад од депониите

Депонијата Дрисла каде се носи отпадот од целото подрачје на градот Скопје е под раководство на ЈКП Комунална хигиена што значи не може да се планираат активности на ниво на општина Гази Баба заради тоа што градските општини немаат ингеренции над ЈКП Комунална хигиена. Со постапното воведување на домашно компостирање ќе се врши пренасочување на биоразградливиот отпад од депониите.

- мерки и активности за ремедијација на дивите депонии/губришта

За дивите депонии треба прво да се направи список врз основа на критериумите дадени

во Нацрт планот, а за 2008 година треба да се дадат и предлог мерките за санација.

- мониторинг и информативен систем

За 2008 г. се предвидува започнување на пополнувањето на формуларите за управување со отпад како основа за добивање на податоци потребни за следење на исполнувањето на планските документи. На крајот на 2008 г. треба да се направи анализа на планираното и оствареното како основа на планските предвидувања за 2009 г.

- мерки за подигнување на јавната свест и едукација

Предложените кампањи за подигнување на јавната свест треба да започнат во 2008 г. Овие кампањи треба да се направат врз основа на општите препораки дадени во Нацрт планот.

4. Општи правци на активности за 2008 година

Врз основа на Нацрт планот и дадените три основни правци на планско делување за 2008 г. се предвидуваат следните активности:

1. Вклучување на приватен или јавен оператор за собирање на комуналниот отпад
2. Воведувањето на селекција, рециклажа и компостирање

Воведувањето на селекција, рециклажа и компостирање е единствен процес кој би требало да се одвива во текот на 2008 година:

- контактирање со потенцијални корисници на фракциите од отпадот
- изработка на тендерска документација за влез на приватен или јавен капитал за оваа дејност и спроведување на тендерот и избор на приватен оператор

2. Инвентаризација на дивите депонии

Ангажирање на консултанска куќа за оваа активност со проценка на санационите мерки.

Врз основа на направените финансиски анализи се предлагаат следните финансиски средства кои може општината да ги издвои без да се нарушува нејзиното финансиско работење. За останатите средства може да се бараат донатори во зависност од трошоците за дадената активност.

На следната табела дадени се активностите предвидени за 2008 г со проценети финансиски потреби:

Активност	Вкупно проценети финансиски средства	Финансиски средства од сопствен буџет	Потребни финансиски средства од надворешни извори
1. Тендер за воведување на оператор за собирање на отпад (ангажман на консултанска куќа за изработка на услови за тендер)	3.000 Ѓ	3.000 Ѓ	/
2. Воведување на селекција и рециклажа на отпад (потребен број на ќеси или контејнери за примарна селекција). Овој трошок може да биде предвиден како составен дел од условите за операторот со отпад	5.000 Ѓ или без трошоци во зависност од договорот		5.000 Ѓ (доколку постојат овие трошоци)
3. Воведување на домашно компостирање Јавна кампања за подигање на свеста на граѓаните (консултанска куќа)	5.000 Ѓ	3.000 Ѓ	2.000 Ѓ
4. Инвентаризација на диви депонии со предлог мерки за санација и рекултивација (изработка на список со предлог мерки)	2.000 Ѓ	2.000 Ѓ	
Вкупно:	10.000 (15.000) Ѓ	8.000 Ѓ	2.000 Ѓ (7.000 Ѓ)

Општината Гази Баба треба да го развие и да го реализира планот за финансирање на предвидените активности за 2008 година при спроведувањето на планот и програмата за управување со отпад.

Планот за финансирање треба да вклучува:

- финансиски средства од сопствени извори и
- финансиски средства од надворешни извори.

Делот на планот за финансирање кој се однесува на потребните средства од сопствени извори треба да биде во согласност со финансиските можности на општината, а сепак во целост да ги покрие предвидените трошоци. Она што е важно да се напомене е дека општината мора да е свесна дека треба да покрие дел од трошоците за имплементирање на програма-

та преку сопствените извори. Ова се однесува на оние трошоци кои не можат да добијат карактер на т.н. проектни трошоци и како такви да се финансираат од надворешни извори.

Поконкретно, станува збор за:

- подготовка и спроведување на тендерот за избор на оператор за собирање на отпад и
- Инвентаризација на диви депонии со предлог мерки за санација и рекултивација (изработка на список со предлог мерки).

Првата активност би се реализирала со ангажирање на консултантска куќа која треба да ги изработи условите за тендер и истиот да го спроведе. Проценетите трошоци за оваа активност изнесуваат 3.000 евра.

Втората активност би се реализирала со ангажирање на локален консултант. Проценетите трошоци за оваа активност изнесуваат 2.000 евра.

Резултатите од направената анализа на финансиските податоци за општината и покрај негативните параметри укажуваат дека потребните средства и за двете активности општината може да ги издвои од сопствени средства. Анализата укажува дека во општината потребно е да се подобри начинот на кој се обезбедуваат приходите во општинската каса и начинот на кој тие се трошат. Имено, станува збор за подобрување на процесите на реализација на планираните приходи и трошоци, односно имплементирање на буџетот.

Врз основа на направената анализа се покажува дека општината не ги реализира во целост планираните приходи. Најголемо отстапување се забележува кај даночните приходи. Ова укажува на фактот дека е потребна подобра организација на администрацијата со цел предвидените приходи да се остварат и така да се обезбедат повеќе средства во општинската каса во согласност со планираните преку општинскиот буџет, а кои пак ќе придонесат за реализација на вакви проекти.

Истовремено анализата покажува дека општината не ги реализира во целост и трошоците. Ова особено се однесува на категоријата трошоци добра и услуги каде реализираните во однос на планираните трошоци се движи околу 60%. Ова укажува на фактот дека општината планира трошоци кои не е во можност да ги реализира или едноставно не се изводливи, што значи има недостаток во процесот на планирање на трошоците. Значи таму треба да се работи за да се подобри ситуацијата, односно службите кои планираат трошоци повнимателно да се задржат на ова прашање со цел да се приоритизираат трошоците и во планот за реализација да се влучуваат најважните трошоци за општината секако водејќи особено сметка за тоа тие да бидат и реално изводливи.

Така доброто планирање на трошоците води од една страна кон подобрување на овој процент за успешност во реализацијата на трошоците, а од друга страна што е многу позначајно доведува до тоа да се реализираат трошоци кои се од исклучителна важност за општината, како на пример имплементацијата на овој проект за планирање и управување со отпадот.

5. Оваа Програма влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен гласник на општина Гази Баба".

Број 07-2228/9
Од 30.04.2008 год.
Скопје

Претседател
на Советот на општина Гази Баба
Кире Бузлиев с.р.

СОДРЖИНА

1. ЗАКЛУЧОК за усвојување на Извештајот за реализација на Програмата за урбано планирање „Ф„ на Општина Гази Баба за 2007 година	2
2. ЗАКЛУЧОК за усвојување на Извештајот за реализација на Програмата за изградба, реконструкција и одржување на локалните патишта и улици на подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година	4
3. ЗАКЛУЧОК за усвојување на Извештајот за реализација на Програмата за улично осветлување на подрачјето на Општина Гази Баба за 2007 година	6
4. ЗАКЛУЧОК за усвојување на Информацијата за остварување на приходите и извршување на расходите на Буџетот на Општина Гази Баба за периодот јануари–март 2008 година	8
5. ОДЛУКА за изменување и дополнување на Буџетот на Општина Гази Баба – Скопје за 2008 година	10
6. ОДЛУКА за изменување и дополнување на Одлуката за основање на Центар за развој на скопскиот плански регион	13
7. ПЛАН за управување со отпад во општина Гази Баба за период 2008 – 2013 година	15
8. ПРОГРАМА за управување со отпад во општина Гази Баба за период 2008 година	49

"Службен гласник на Општина Гази Баба"

